

تاریخ آزمون

جمعه ۱۴۰۳/۰۷/۲۰

سؤالات آزمون دفترچه شماره (۱) دوره دوم متوسطه پایه دهم انسانی

نام و نام خانوادگی:	شماره داوطلبی:
تعداد سؤال: ۸۰	مدت پاسخگویی: ۸۵ دقیقه

عناوین مواد امتحانی آزمون گروه آزمایشی علوم انسانی، تعداد سؤالات و مدت پاسخگویی

ردیف	مواد امتحانی	تعداد سؤال	شماره سؤال		مدت پاسخگویی
			از	تا	
۱	ریاضیات	۱۰	۱	۱۰	۱۵ دقیقه
۲	اقتصاد	۱۰	۱۱	۲۰	۱۰ دقیقه
۳	علوم و فنون ادبی	۱۰	۲۱	۳۰	۱۰ دقیقه
۴	زبان عربی (اختصاصی)	۱۰	۳۱	۴۰	۱۰ دقیقه
۵	تاریخ	۱۰	۴۱	۵۰	۱۰ دقیقه
۶	جغرافیا	۱۰	۵۱	۶۰	۱۰ دقیقه
۷	جامعه‌شناسی	۱۰	۶۱	۷۰	۱۰ دقیقه
۸	منطق	۱۰	۷۱	۸۰	۱۰ دقیقه

ریاضیات

- ۱- اگر معادله $(x-1)^2 + 3ax + a = ax^2 - 6x$ یک معادله درجه اول باشد، ریشه آن کدام است؟
- (۱) $-\frac{2}{3}$ (۲) $\frac{2}{3}$ (۳) $-\frac{2}{3}$ (۴) $\frac{2}{3}$
- ۲- اگر طول مستطیلی دو برابر عرض آن و مساحت مستطیل ۲۰۰ سانتی متر مربع باشد، محیط آن چند سانتی متر است؟
- (۱) ۳۰ (۲) ۴۰ (۳) ۶۰ (۴) ۱۲۰
- ۳- اگر عدد محیط و عدد مساحت دایره‌ای برابر باشند، قطر دایره کدام است؟
- (۱) ۱ (۲) ۲ (۳) ۴ (۴) $\frac{1}{2}$
- ۴- اگر جواب معادله $\frac{1-2x}{18} - \frac{5}{6} = -\frac{4x+1}{9}$ را در عبارت سمت چپ تساوی معادله اصلی قرار دهیم، حاصل کدام است؟
- (۱) ۱ (۲) ۲ (۳) -۱ (۴) -۲
- ۵- سن پدری سه برابر سن فرزند بزرگ‌تر و چهار برابر سن فرزند کوچک‌تر است. ۱۶ سال دیگر، سن فرزند بزرگ‌تر نصف سن پدر خواهد شد. مجموع سن پدر و دو فرزند کدام است؟
- (۱) ۶۸ (۲) ۷۲ (۳) ۷۶ (۴) ۸۰
- ۶- در اتاقی مستطیل شکل به مساحت ۲۴ مترمربع، فرش به مساحت ۱۵ مترمربع چنان قرار گرفته است که فاصله هر طرف فرش تا دیوار ۰/۵ متر است. محیط فرش چند متر است؟
- (۱) ۱۵ (۲) ۱۶ (۳) ۱۸ (۴) ۲۰
- ۷- دو برابر عددی بعلاوه عدد ۷ برابر است با نصف قرینه آن عدد منهای عدد ۸. آن عدد کدام است؟
- (۱) ۱۰ (۲) -۱۰ (۳) ۶ (۴) -۶
- ۸- تفاضل عددی از ۲۵، ثلث مجموع همان عدد با ۳۵ است. مربع آن عدد کدام است؟
- (۱) ۸۱ (۲) ۱۰۰ (۳) ۱۲۱ (۴) ۱۴۴
- ۹- مجموع ارقام یک عدد دو رقمی ۱۵ و تفاضل ارقام آن ۳ است. حاصل ضرب ارقام این عدد کدام است؟
- (۱) ۱۴ (۲) ۴۴ (۳) ۶۹ (۴) ۵۴
- ۱۰- به ازای چه مقدار m معادله $mx - 4x = -2$ جواب ندارد؟
- (۱) ۲ (۲) -۲ (۳) ۴ (۴) -۴

اقتصاد

- ۱۱- آقای منصوری در سال گذشته ۱۰,۰۰۰ واحد کالا تولید کرده و موفق به فروش ۹۲۰۰ واحد از آن، به قیمت هر واحد ۳۵۰ تومان شده است.
الف) درآمد آقای منصوری در سال گذشته چقدر بوده است؟
ب) اگر میزان سود این تولیدکننده برابر با ۱,۶۵۰,۰۰۰ تومان باشد، هزینه‌های این تولیدکننده چه میزان بوده است؟
ج) قیمت تمام‌شده تولید هر واحد کالا چقدر است؟
۱) الف: ۲,۵۰۰,۰۰۰ تومان ب: ۱,۵۷۰,۰۰۰ تومان ج: ۱۲۵ تومان
۲) الف: ۲,۵۰۰,۰۰۰ تومان ب: ۱,۵۲۰,۰۰۰ تومان ج: ۱۵۲ تومان
۳) الف: ۳,۲۲۰,۰۰۰ تومان ب: ۱,۵۲۰,۰۰۰ تومان ج: ۱۵۲ تومان
۴) الف: ۳,۲۲۰,۰۰۰ تومان ب: ۱,۵۷۰,۰۰۰ تومان ج: ۱۵۷ تومان
- ۱۲- کدام گزینه مبین پاسخ صحیح سؤالات زیر است؟
الف) چگونه می‌توانیم بدون این‌که از تولیدمان کم کنیم، هزینه‌ها را کاهش دهیم؟
ب) اگر سود را با S و تعداد محصول را با Q نشان دهیم و هزینه‌های تولید را با C و قیمت را با P نشان دهیم، آن‌گاه: .....
ج) صاحبان عوامل تولید در قبال زمین، سرمایه فیزیکی و نیروی انسانی‌ای که در اختیار تولیدکننده قرار می‌دهند، به ترتیب مبالغی را تحت عنوان ..... ، ..... و ..... دریافت می‌کنند.
۱) الف: از طریق استخدام نیروی کار متخصص ب: $C = (S+P) - Q$ ج: قیمت - اجاره - حقوق
۲) الف: با صرفه‌جویی در مواد اولیه و انرژی ب: $C = (S+P) - Q$ ج: اجاره - قیمت - حقوق
۳) الف: با صرفه‌جویی در مواد اولیه و انرژی ب: $C = (Q \times P) - S$ ج: قیمت - اجاره - مزد
۴) الف: از طریق استخدام نیروی کار متخصص ب: $C = (Q \times P) - S$ ج: اجاره - قیمت - مزد
- ۱۳- توضیح مرتبط با ویژگی‌های «خوش‌بین»، «تیزبین» و «نوآور» به عنوان ویژگی‌های مشترک کارآفرینان موفق به درستی در کدام گزینه به ترتیب ذکر شده است؟
۱) کارآفرینان واقع‌بین هستند، اما مطمئن و دلگرم به موفقیت اقتصادی هستند - فرصت‌های کسب و کار را زمانی که دیگران شاید متوجه نشوند، می‌بینند - ایده‌ها را به محصولات جدید، فرایندها و یا کسب و کارهای جدید تبدیل می‌کنند.
۲) پس‌انداز و خوشنامی‌شان را با شجاعت و تدبیر به میدان می‌آورند و مطمئن به موفقیت اقتصادی هستند - با نظم و انضباط و تیزبینی‌شان، مسائل را حل کرده و فرصت‌ها را پیش از دیگران می‌بینند - ایده‌هایی برای کسب و کار پیدا می‌کنند و به وسیله آن به تولید کالا می‌پردازند.
۳) برای اطمینان از موفقیت اقتصادی، خود را با شرایط بازار وفق می‌دهند و مسائل را به خوبی حل می‌کنند - با تیزبینی، فرصت‌های کسب و کار را شناسایی و آن را در اختیار دیگران قرار می‌دهند - با ایده‌های نو و مدیریت خود، کسب و کارهای قدیمی را مجدد راه‌اندازی می‌کنند.
۴) با این‌که دلگرم به موفقیت اقتصادی هستند، اما از شکست نیز غافل نیستند - پیش از همه یک کسب و کار را آغاز می‌کنند و به موفقیت در آن می‌رسند - می‌دانند باید کدام محصول را انتخاب و روی آن کار کنند تا مورد توجه جامعه قرار گیرد.
- ۱۴- با توجه به اطلاعات زیر از کارگاه تولیدی کفش آقای حسنی:
- خرید مواد اولیه برای تولید ماهیانه: ۱۱۵ میلیون تومان
- دستمزد ماهیانه هر کارگر: ۳/۶ میلیون تومان (مجموعاً ۲۵ کارگر)
- پول آب و برق و گاز و عوارض شهرداری و مالیات سالانه: ۷۱۰ میلیون تومان
- تولید و فروش ۵۰۰۰ جفت کفش هر یک به ارزش ۴۵۰ هزار تومان
حساب کنید که کارگاه تولیدی آقای حسنی در طول یک سال چه عملکردی داشته است؟
۱) ۹۲۰ میلیون تومان سود (۲) ۹۲۰ میلیون تومان ضرر (۳) ۲۱۰ میلیون تومان سود (۴) ۲۱۰ میلیون تومان ضرر

۱۵- کدام گزینه، دربر دارنده پاسخ درست و کامل پرسش‌های زیر است؟

الف) کدام مورد بیانگر صرفه‌جویی در فرآیند تولید است؟

ب) منظور از احتکار چیست؟

۱) الف: استخدام و اضافه کردن نیروی متخصص و توانمند و اخراج نیروهای قدیمی ب: استفاده از رانت و موقعیت‌هایی که با فریب و ظاهرسازی به

دست آمده و دستیابی به درآمدهای کلان

۲) الف: تعمیر و بهینه‌سازی تجهیزات روشنایی کارخانه ب: استفاده از رانت و موقعیت‌هایی که با فریب و ظاهرسازی به دست آمده و دستیابی به

درآمدهای کلان

۳) الف: استخدام و اضافه کردن نیروی متخصص و توانمند و اخراج نیروهای قدیمی ب: انبار کردن کالاهای مورد نیاز مردم در مواقع ضروری مانند

(قحطی، جنگ، تحریم و ...) و گران فروختن آن‌ها به وقت کمبود

۴) الف: تعمیر و بهینه‌سازی تجهیزات روشنایی کارخانه ب: انبار کردن کالاهای مورد نیاز مردم در مواقع ضروری مانند (قحطی، جنگ، تحریم و ...) و

گران فروختن آن‌ها به وقت کمبود

۱۶- کدام گزینه، پاسخ درست پرسش‌های زیر است؟

الف) کارآفرینی به ..... زیادی نیاز دارد تا کسب و کار را زنده نگه دارد.

ب) کسی که می‌خواهد کارآفرین باشد، باید دارای چه مهارتی باشد تا بتواند با جمع کردن عوامل مختلف در کنار هم، کالا یا خدمتی را تولید کند؟

ج) یک کارآفرین برای راه‌اندازی کسب و کار خود، چه چیزهایی را ممکن است در این مسیر از دست دهد؟

۱) الف: سرمایه اولیه ب: سازمان‌دهندگی ج: موفقیت - انعطاف‌پذیری

۲) الف: تلاش و کار ب: سازمان‌دهندگی ج: موفقیت - انعطاف‌پذیری

۳) الف: سرمایه اولیه ب: ابتکار عمل ج: پس‌انداز - خوش‌نامی

۴) الف: تلاش و کار ب: ابتکار عمل ج: پس‌انداز - خوش‌نامی

۱۷- پاسخ درست و کامل پرسش‌های زیر در کدام گزینه مطرح شده است؟

الف) مهم‌ترین انگیزه کارآفرینان برای شروع یک فعالیت اقتصادی چیست؟

ب) کارآفرینان با نوآوری و ..... ، محصول جدیدی را تولید می‌کنند و یا راه‌های جدیدی برای ..... محصول کشف می‌کنند.

ج) در محاسبات یک کارآفرین موفق، محاسبه کدام مورد برای انتخاب درست از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است؟

۱) الف: احتمال موفقیت و سودآوری ب: خلاقیت - فروش ج: تعداد رقبا و فروش محصول

۲) الف: کمک به اقتصاد کشور و تولید کالا ب: خطرپذیری - تولید ج: هزینه‌ها و درآمدها

۳) الف: احتمال موفقیت و سودآوری ب: خطرپذیری - تولید ج: هزینه‌ها و درآمدها

۴) الف: کمک به اقتصاد کشور و تولید کالا ب: خلاقیت - فروش ج: تعداد رقبا و فروش محصول

۱۸- هر یک از موارد زیر به ترتیب بیانگر کدام ویژگی کارآفرینان موفق است؟

- برای راه‌اندازی یک کسب و کار جدید، اندوخته خود را با تدبیر و خوش‌نامی به میدان می‌آورند.

- این افراد معمولاً کسانی هستند که هنگام مواجهه با مسئله‌ای توانایی و اشتیاق حل آن را دارند.

- لزوم توجه به تغییرات زمان و تغییرات مداوم کسب و کارها و بازار، سبب می‌شود که یک کارآفرین این ویژگی را داشته باشد.

۱) ریسک‌پذیر بودن - پرنگیزه بودن - یادگیرنده بودن

۲) سازمان‌دهنده بودن - ریسک‌پذیر بودن - خوش‌بین بودن

۳) پرنگیزه بودن - سازمان‌دهنده بودن - نوآور بودن

۴) سازمان‌دهنده بودن - یادگیرنده بودن - خوش‌بین بودن

۱۹- کدام گزینه به ترتیب درست (ص) یا نادرست (غ) بودن عبارتهای زیر را به درستی نشان می‌دهد؟

(الف) بخشی از یادگیرندگی کارآفرینان شامل وفق دادن خود با بازار است.

(ب) کارآفرینان، تیزبین هستند، یعنی فرصتهای کسب و کار را زمانی که دیگران شاید متوجه نشوند، می‌بینند.

(ج) بیش از نیمی از کسب و کارهای نوپا، عمرشان از شش سالگی عبور می‌کنند و به کارشان ادامه می‌دهند.

(د) مبلغی که از تفاوت درآمد و هزینه به دست می‌آید، جزء هزینه‌های تولید نیست.

(ه) ویژگی سازمان‌دهندگی کارآفرینان، به این معنی است که نظم و انضباط، پایداری و توانایی حل مسئله دارند.

(۱) ص - ص - غ - ص - غ (۲) ص - ص - ص - غ - غ (۳) غ - ص - غ - ص - غ (۴) غ - ص - غ - غ - ص

۲۰- با توجه به اطلاعات ارائه‌شده در جدول زیر، نتیجه عملکرد یک بنگاه اقتصادی با ۱۵ نفر کارمند و تولید و فروش ۳۵ دستگاه، هر یک به

ارزش ۵۰,۰۰۰,۰۰۰ ریال کدام است؟

۱	اجاره‌بهای ماهیانه کارگاه تولیدی	۱۳۰,۰۰۰,۰۰۰ ریال
۲	حقوق متوسط ماهیانه هر فرد کارمند تولیدی و اداری	۱۰۵,۰۰۰ ریال
۳	خرید مواد اولیه مورد نیاز سالیانه به ارزش	۵۲,۰۰۰,۰۰۰ ریال
۴	هزینه استهلاک سالیانه ماشین‌های تولیدی	معادل ۲۵٪ اجاره‌بهای سالیانه کارگاه

(۱) سود ۲۰۷,۸۰۰,۰۰۰ ریال (۲) ضرر ۲۰۷,۸۰۰,۰۰۰ ریال (۳) ضرر ۲۷۰,۹۰۰,۰۰۰ ریال (۴) سود ۲۷۰,۹۰۰,۰۰۰ ریال

علوم و فنون ادبی

۲۱- معنی و کاربرد واژه «قاتل» در کدام گزینه متفاوت است؟

- (۱) حلالی خواستم از جمله یاران، قاتل من کو؟
- (۲) به خونم گر بیالاید دو دست نازنین شاید
- (۳) زهر نزدیک خردمندان اگرچه قاتل است
- (۴) سهل بود آن که به شمشیر عتابم می‌کشت

که خواهم عذر او گر گاهش آزاری ز من باشد
نه قتلیم خوش همی‌آید که دست و پنجه قاتل
چون ز دست دوست می‌گیری شفای عاجل است
قتل صاحب‌نظر آن است که قاتل برود

۲۲- نوع «را» در عبارت «پارسا زاده‌ای را نعمت بی‌کران به دست افتاد؛ فسق و فجور آغاز کرد. باری، به نصیحتش گفتم: ای فرزند، دخل، آب روان

است و عیش، آسیاب‌گردان.» معادل با نوع «را» در کدام یک از گزینه‌هاست؟

(۱) عشق را گفتم فروخوردی مرا	این مگر از اژدها آموختی؟
(۲) گرچه مرا پشت چو سنگ است سخت	دارم از این بار، دلی لخت‌لخت
(۳) هر که را با تو سر و کاری بود	جان نباشد در رهش خاری بود
(۴) بدیدم زخمش را و دیوانه گشتم	من این روز را پیش از این دیده بودم

۲۳- در همه گزینه‌ها کاربردهای کهن واژگانی دیده می‌شود که امروزه به گونه‌ای دیگر به کار می‌روند، به جز .....

(۱) هر آن سیمای که نقاش آن نگارد	نشان دارد ولیکن جان ندارد
(۲) به پالیز چون برکشد سرو شاخ	سر شاخ سبزش برآید ز کاخ
(۳) زرگر ز من ستاند و بر او خیره بنگریست	وان‌گه به خنده گفت که این سنگ‌ریزه چیست؟
(۴) آن نهال سربلند و استوار	مسلم صحرایی اشترسوار

۲۴- کاربرد فعل «گسستن» در کدام گزینه متفاوت است؟

(۱) گسست رشته صبرم چگونه بردوزم	شکاف دامن ده‌جا دریده خود را؟
(۲) چرا رشته هستی‌ام را گسست؟	چرا ساقه‌ام را ز گلبن شکست؟
(۳) آسوده نمی‌گردد آن دل که گسست از دوست	با شوکت مسجدها با دانش مکتب‌ها
(۴) هوا گسست، گسست از چه؟ برگسست از ابر	ز چیست ابر؟ ندانی تو؟ از بخار و دخان

۲۵- در کدام بیت، تعداد تشبیه، کم‌تر است؟

(۱) رشته جانم بسوزاند دمام عشق و تاب	من چراغم گویا عشق آتش و من روغنم
(۲) ز باغ حسن خود بر خور که من در سایه سروت	جهانی را ز باغ عمر برخوردار می‌بینم
(۳) الا ای صبح مشتاقان بگو خورشید خوبان را	که تاکی دژه‌سان گردند در کویت هواداران
(۴) تاکی آخر خاطر اندر بند هجران داشتن؟	یوسف جان عزیزان را به زندان داشتن

۲۶- در کدام گزینه آرایه «تشخیص» وجود دارد؟

(۱) خاک پایش بوسه خواهم داد، آبم گو بپر	آبروی مهربانان پیش معشوق آب جوست
(۲) گلم ز دست به دربرد روزگار مخالف	امید هست که خرم ز پای هم به درآید
(۳) جور دشمن چه کند گر نکشد طالب دوست	گنج و مار و گل و خار و غم و شادی به هم‌اند
(۴) ساقی بده آن کوزه خم‌خانه به درویش	کان‌ها که بمرند گل‌کوزه‌گران‌اند

۲۷- میان واژگان کدام بیت رابطه «تضاد» وجود ندارد؟

- ۱) تا تو را دادار داد انصاف و داد اندر جهان
- ۲) ز عکس روشن آن باده می شود روشن
- ۳) ما در به روی خلق فرو بسته ایم باز
- ۴) هزار خرمن شادی به نیم جو نخرد

- گشت چون سیمرخ پنهان از جهان جور و ستم
- جهان تیره کنون دم به دم زمان به زمان
- در شاهد خیال تو پیوسته ایم باز
- به جان دلی که غم عشق را خریدار است

۲۸- در کدام گزینه به نام پدیدآورنده «الهی نامه» اشاره شده است؟

- ۱) مولانا جلال الدین
- ۲) محتشم کاشانی

- ۳) عطار نیشابوری
- ۴) سعدی شیرازی

۲۹- مفهوم کدام گزینه با بیت «هر که می خواهد که از سنجیده گفتاران شود / بر زبان، بند گزانی از تأمل بایدش» متناسب است؟

- ۱) در محبت، راز سرپوشیده نتوان یافتن
- ۲) از رگ خامی، اثر در باده جوشیده نیست
- ۳) صیقل آینه آب روان، استادگی است
- ۴) دامن تسلیم را صائب به دست آورده ایم

- در قیامت، نامه پیچیده نتوان یافتن
- خواب در چشم به خون غلتیده نتوان یافتن
- بی تأمل گوهر سنجیده نتوان یافتن
- در بساط ما دل غم دیده نتوان یافتن

۳۰- کدام گزینه با مفهوم عبارت زیر متناسب نیست؟

- ۱) «روزی شخصی پیش بهلول، بی ادبی نمود. بهلول او را ملامت کرد که چرا شرط ادب به جا نیاوردی؟ او گفت: چه کنم؟ آب و گل مرا چنین سرشته اند.»
- ۲) دل چو خون گردید، بی حاصل بود تدبیرها
- ۳) گر جان بدهد سنگ سیه لعل نگردهد
- ۴) گوهر پاک ببايد که شود قابل فیض
- ۵) مرغ پزنده اگر در قفسی پیر شود

- کاش پیش از خون شدن دل از تو برمی داشتم
- با طینت اصلی چه کند؟ بدگهر افتاد
- ورنه هر سنگ و گلی لؤلؤ و مرجان نشود
- هم چنان طبع فرائش نکند پروازش

زبان عربی (اختصاصی)

■ عین الصحیح فی الترجمة أو المفردات أو الحوار (۳۷-۳۱):

۳۱- «الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي أَوْجَدَ فِي الْجَوْ شَمْسًا فِيهَا ضِيَاءٌ وَ حَرَارَتَهَا مُنْتَشِرَةً»: ستایش از آن خدایی که .....

(۱) پدید آورد خورشید را و آن را نورانی گرداند و گرمای آن را پخش نمود

(۲) خورشیدی نورانی را در آسمان آفرید و با آن حرارت پخش شد

(۳) در آسمان خورشیدی را پدید آورد که در آن روشنایی هست و گرمایش پراکنده است

(۴) در آسمان روشن خورشید را پدید آورد و در آن نور و حرارت را پخش نمود

۳۲- «عِنْدَمَا نَنْظُرُ إِلَى النُّجُومِ نَرَاهَا كَالدَّرْرِ فِي ظِلَامِ اللَّيْلِ»:

(۱) وقتی به ستاره‌ها می‌نگریم، آن‌ها را هم‌چون مرواریدها در تاریکی شب می‌بینیم

(۲) هنگام دیدن ستارگان در تاریکی شب، آن‌ها مثل مرواریدها هستند

(۳) وقتی نظاره‌گر ستاره‌ها هستیم، آن‌ها هم‌چون مروارید در شب تاریک هستند

(۴) زمانی که ستاره‌ها را در شب تاریک می‌بینیم، مثل مروارید هستند

۳۳- «رَبَّنَا لَا تَجْعَلْنَا مِنَ الَّذِينَ لَا يَرْحَمُونَ النَّاسَ»:

(۱) خدایا ما را در میان کسانی قرار نده که به مردم رحم نکرده‌اند

(۲) پروردگارا ما را از کسانی نگردان که مردم به آن‌ها رحم نمی‌کنند

(۳) پروردگارا ما را از کسانی قرار نده که به مردم رحم نمی‌کنند

(۴) خداوند ما را از کسانی نیستیم که به مردم رحم نمی‌کنند

۳۴- عین الخطأ:

(۱) أطلب العلم ولا تكسل في حصوله: علم را طلب کن و در کسب آن تنبلی نکن

(۲) هذه فَلَاحَةٌ تعمل في المزرعة من الصباح إلى الليل: این کشاورز از صبح تا شب در مزرعه‌اش کار می‌کند

(۳) يُخرج الطالب من حقيبه قلماً صغيراً: دانش‌آموز مداد کوچکی را از کیفش در می‌آورد

(۴) قل لي من جهز صفوف المدرسة وقاعتها: به من بگو چه کسی کلاس‌ها و سالن مدرسه را مجهز کرده است؟

۳۵- «عَصَمَ الأشجار المثمرة تَمِيلَ إلى الأرض أكثرًا»: عین القریب من المفهوم:

(۱) به جایی که بدخواه خونی بود / تواضع نمودن زبونی بود

(۲) افتادگی آموز اگر طالب فیضی / هرگز نخورد آب، زمینی که بلند است

(۳) دنیا به مثل چو کوزه زرین است / گه آب در او تلخ و گهی شیرین است

(۴) چه جای شکر و شکایت ز نقش نیک و بد است / چو بر صحیفه هستی رقم نخواهد ماند

۳۶- عین الخطأ في توضيح المفردات:

(۱) المطار: مكان تنزل فيه الطائرات

(۲) الغيم: ينزل المطر منه و جمعه: الغيوم

(۳) الموظف: من يشتغل في إدارة

(۴) الجذوة: جزء من النبات أو الشجرة في الأرض

۳۷- عین الخطأ في الحوار:

(۱) من أين جئت للزيارة؟ أبي و أمي

(۲) لم ذهب إلى النجف الأشرف؟ للزيارة

(۳) یم تُسافر إلى مشهد؟ الحافلة

(۴) أ ما سافرت إلى إيران من قبل؟ لا، مع الأسف

■ عین الصحیح فی الجواب عن الأسئلة التالية (۴۰-۳۸):

۳۸- عین الخطأ في استخدام اسم الإشارة:

(۲) هؤلاء طبيبات

(۳) هذه مناسبة

(۴) هذان بيتان

۳۹- عین الخطأ في استخدام الضمير:

(۱) هُنَّ تعلمن جواب السؤال (۲) هما جلسنا في الصفا

(۳) هم نجحوا في أعمالهم

(۴) نحن نغرس أشجاراً

۴۰- في أي عبارة جاء فعل الماضي المنفي؟

(۱) ما هو الطائر الذي لا يقدر على الطيران

(۲) ما هذا الكتاب الذي بيديك

(۳) خرج أخي من الغرفة وما وجد شيئاً

(۴) ما تفعل في المدرسة تُشاهد نتيجته

تاریخ

- ۴۱- کدام موارد درباره پیشینه تاریخ‌نگاری در جهان درست است؟
- (الف) تاریخ‌نگاری از قرن پنجم پیش از میلاد، در یونان باستان و با ظهور هرودت آغاز شد. (ب) باستان (۲) (۳) (۴) د - الف - ج - ب - د
- (ب) قدیمی‌ترین متن تاریخی، سنگ‌نوشته‌ای با قدمت ۵ هزار ساله و به خط کهن مصری است. (ج) رد پای تاریخ‌نویسی و فنون نگارش هرودت را می‌توان در آثار مورخان رومی مشاهده کرد. (د) اختراع خط در ۴ هزار سال پیش، سبب جلب توجه انسان به ثبت رویدادهای عصر خویش شد. (۱) الف - ج (۲) الف - د (۳) ب - ج (۴) ب - د
- ۴۲- یک محقق پس از پژوهش درباره مکان مقبره چنگیزخان، در ارتباط با مراحل پژوهش خود، عبارتهای زیر را بیان کرده است. با توجه به موارد ذکرشده، کدام گزینه درست است؟
- (الف) گرچه تلاش بسیاری برای این تحقیق انجام شد، اما منابع و اطلاعات کافی درباره آن وجود نداشت. (ب) تمام یافته‌های خود از کتاب‌ها و دیگر منابع درباره مرگ چنگیز، دست‌بندی و تنظیم شد. (ج) به دنبال چه عاملی چنگیزخان مغول مُرد و او در کجا دفن شده است؟ (د) با وجود طی انجام تمام مراحل پژوهش، مقبره اصلی چنگیزخان پیدا نشد. (۱) مرحله «ب» سبب می‌شود تا محقق بتواند گزارش علمی از یافته‌های خود ارائه دهد. (۲) محقق در مرحله «د»، مانند یک کارآگاه به دنبال شواهد و مدارک بوده است. (۳) محقق در مرحله «ج»، با روش‌ها و مهارت‌های خاص خود، گذشته را بازسازی و تحلیل و تفسیر می‌کند. (۴) این محقق، موضوع درستی را انتخاب نکرده و در نتیجه دچار مشکل ذکرشده در عبارت «الف» شده است.
- ۴۳- کدام یک از عبارتهای زیر، به طور حتم نمونه‌ای از سبک تاریخ‌نگاری نوین است؟
- (الف) در نبرد سالامیس، شمار سربازان یونانی به حدی بود که حتی نمی‌شد آن‌ها را شمرد. (ب) یکی از علل جنگ‌های ایران و یونان در عهد هخامنشیان، سیاست‌های توسعه‌طلبانه هر دو طرف بود. (ج) روزی از روزها، کورش بزرگ از خواب برخاست و تصمیم گرفت بابل را به قلمرو خود بیفزاید. (د) در دوره هخامنشیان، معماری از سبک‌های مختلف اقوام ملل تأثیر پذیرفته و به مرحله شکوفایی رسیده بود. (۱) الف - ج (۲) ب - د (۳) الف - ب (۴) ج - د
- ۴۴- ابیات زیر، ناظر بر کدام یک از فواید و کارکردهای مطالعه تاریخ است؟
- «ای وطن ای مادر تاریخ ساز / ای مرا بر خاک تو روی نیاز
ای کویر تو بهشت جان من / عشق جاویدان من ایران من»
- (الف) بهره‌گیری از گذشته برای حال و آینده
(ج) تقویت حس میهن‌دوستی و هویت ملی
(۱) الف - ج (۲) ب - د (۳) الف - د (۴) ب - د
- (ب) شناخت ارزش و اهمیت میراث فرهنگی کشور
(د) آگاهی از گذشته به عنوان منبع شناخت و تفکر
(۲) الف - د (۴) ب - د
- ۴۵- پژوهشگری قصد دارد منابع تحقیق خود را در موضوعات زیر، به دو دسته اصلی و فرعی تقسیم کند. کدام یک از گزینه‌ها، دسته‌بندی صحیحی ارائه داده است؟
- (الف) سکه‌های باقی‌مانده از دوره هخامنشیان
(ج) سنگ‌نوشته روزتا
(ه) یک تحقیق درباره حکومت هخامنشیان
(۱) «الف»، «ب» و «د»: دست دوم - «ج» و «ه»: دست اول
(۲) «الف»، «ج» و «د»: دست اول - «ب» و «ه»: دست دوم
(۳) «ب»، «د» و «ه»: دست دوم - «الف» و «ج»: دست اول
(۴) «ب»، «ج» و «ه»: دست اول - «الف» و «د»: دست دوم

۴۶- کدام عبارت‌ها به ترتیب درباره‌ی گاه‌شماری‌های «مصری» و «خورشیدی - قمری» به درستی بیان شده‌اند؟
 الف) پنج روز اضافی، به آخر ماه دوازدهم افزوده می‌شد.
 ب) هر سه سال، یک ماه به سال می‌افزودند.
 ج) هر سه سال، یک ماه به سال می‌افزودند.
 د) سال به ۱۲ ماه ۳۰ روزه تقسیم می‌شد.
 (۱) الف - ب (۲) ب - الف (۳) الف - ج (۴) ج - د

۴۷- کدام مورد درباره‌ی گاه‌شماری در تاریخ ایران، درست است؟
 (۱) گاه‌شماری دینی هخامنشیان، یکی از دقیق‌ترین گاه‌شماری‌های جهان و مبنای تقویم امروزی است.
 (۲) مبدأ گاه‌شماری هجری قمری، اول رمضان سالی است که پیامبر (ص) از مکه به مدینه هجرت کرد.
 (۳) قدمت استفاده از گاه‌شماری خورشیدی بابلی به دوره‌ی هخامنشیان بازمی‌گردد و پس از آن مطرود شد.
 (۴) مبدأ گاه‌شماری دینی زرتشتیان که در دوره‌ی ساسانیان در ایران رایج شد، به تخت نشستن هر پادشاه بود.
 ۴۸- در یک موقعیت فرضی، مورخی در سده‌های ۶ و ۷ میلادی در روم زندگی می‌کرده است. کدام یک از عبارت‌های زیر می‌تواند به قلم و خط این مورخ باشد؟
 الف) در صدمین سال سلطنت کنستانتین که مبدأ گاه‌شماری است، جنگی بزرگ بین ژرمن‌ها و بربرها درگرفت.
 ب) چندین سال از انتخاب مبدأ گاه‌شماری می‌گذرد ولی هنوز در آن ایراداتی وجود دارد.
 ج) در سال ۶۸۰م، خبر واقعه‌ی غم‌انگیز عاشورا توسط یکی از دوستان مسلمانم به من رسید.
 د) پاپ گرگوار قصد دارد تا بار دیگر گاه‌شماری‌مان را با کمک گروهی از منجمان اصلاح کند تا دقیق‌تر شود.
 (۱) الف - ب (۲) ج - د (۳) الف - د (۴) ب - ج

۴۹- یک محقق درصدد پژوهش درباره‌ی موضوعات زیر است؛ کدام کتاب یا متن می‌تواند به عنوان منبع این موضوعات محسوب شود؟
 الف) رویکرد مسلمانان به تأثیر جغرافیا و اقلیم بر تاریخ، اخلاق و رفتار آدمیان
 ب) نوع گاه‌شماری رایج در زمان حکومت هخامنشیان
 ج) جنگ‌های ایران و یونان در قرن پنجم قبل از میلاد
 (۱) «الف»: العبر - «ب»: سنگ‌نوشته‌های بیستون و تخت جمشید - «ج»: تاریخ هرودت
 (۲) «الف»: آیات قرآن - «ب» و «ج»: سنگ‌نوشته‌های بیستون و تخت جمشید
 (۳) «الف»: العبر - «ب»: تاریخ هرودت - «ج»: سنگ‌نوشته‌ای به خط کهن مصری
 (۴) «الف»: آیات قرآن - «ب» و «ج»: تاریخ هرودت

۵۰- کدام مورد، بیانگر یکی از شیوه‌های جدیدی است که مورخان از دو قرن اخیر در تألیفات خود، از آن بهره برده‌اند؟
 (۱) توجه به تأثیرگذاری جغرافیا و اقلیم بر تاریخ و حوادث سیاسی
 (۲) تهیه و ترسیم نقشه‌هایی از دوره‌های مختلف تاریخی در تألیفات
 (۳) بررسی علل و نتایج رخدادهای سیاسی و ارائه گزارشی علمی
 (۴) تکامل تاریخ‌نویسی با پرهیز از توجه صرف به حوادث سیاسی

جغرافیا

- ۵۱- در تعریفی که اراتوستن (دانشمند یونانی) از «جغرافیا» ارائه کرده، این علم «زمین» را در رابطه با کدام عامل مطالعه می‌کند؟
 (۱) ویژگی‌های طبیعی (۲) محیط جغرافیایی (۳) شرایط آب و هوایی (۴) انسان
- ۵۲- در متن زیر، به ترتیب مطالعه و بررسی موارد «الف» و «ب» در حوزه علم ..... و ..... قرار دارد که دومی با شاخه ..... از علم جغرافیا در ارتباط است.
 «در نواحی شمالی کشورمان، به دلیل بالا بودن سطح بارش‌ها، سقف خانه‌ها را به صورت شیب‌دار می‌سازند. هم‌چنین ساکنان این نواحی،
 به واسطه همین بارندگی‌ها و شرایط مساعد خاک برای کشاورزی، غالباً به کشت برنج مشغول‌اند.»
 (الف)
- ۵۳- کدام گزینه عبارت زیر را به درستی کامل می‌کند؟
 (۱) هواشناسی - اقتصاد - جغرافیای طبیعی (۲) هواشناسی - جغرافیای اقتصادی - جغرافیای انسانی
 (۳) آب و هواشناسی - جغرافیای اقتصادی - جغرافیای انسانی (۴) آب و هواشناسی - اقتصاد - جغرافیای طبیعی
- ۵۴- جغرافی دان برای جمع‌آوری و تجزیه و تحلیل اطلاعات مورد نیاز خود از علم ..... کمک گرفته و با استفاده از ..... به سؤالات تحقیق خود پاسخ می‌دهد.
 (۱) سنجش از دور و GIS - فنون جغرافیایی (۲) فنون جغرافیایی - سنجش از دور و GIS
 (۳) آمار و فناوری اطلاعات و ارتباطات - روش‌های کمی (۴) کارتوگرافی - سخت‌افزارها و نرم‌افزارهای متعدد
- ۵۵- انسان تحت تأثیر چه عاملی به تغییر محیط دست می‌زند و پیامد این مسئله چیست؟
 (۱) فناوری - تغییر شکل مکان‌ها (۲) نیازهای خود - تبدیل محیط طبیعی به محیط انسانی
 (۳) فناوری - بر هم خوردن تعادل محیط طبیعی (۴) نیازهای خود - به وجود آمدن محیط جغرافیایی
- ۵۶- چه تعداد از گزاره‌های داده‌شده، عبارت زیر را به درستی کامل می‌کند؟
 «جغرافیا، روابط متقابل انسان را با محیط، مطالعه و بررسی می‌کند. از این عبارت می‌توان نتیجه گرفت که .....»
 (الف) جغرافیا علمی برای زندگی بهتر است.
 (ب) جغرافیا به انسان کمک می‌کند تا با روابط بین ویژگی‌های طبیعی و انسانی در محیط آشنا شود.
 (ج) بین جغرافیا و سایر رشته‌ها ارتباط وجود دارد و جغرافیا با کمک گرفتن از سایر علوم به سؤالات خود پاسخ می‌دهد.
 (د) شناخت توان‌ها و ظرفیت‌های محیطی بدون دانش جغرافیا ممکن نیست.
- ۵۷- روند تأثیرگذاری و تأثیرپذیری پدیده‌ها به صورت ..... در مکان ادامه دارد و موجب ..... می‌شود.
 (۱) پیوسته - تغییر شکل مکان‌ها (۲) مداوم - حفظ تعادل محیط طبیعی
 (۳) مقطعی - پیدایش محیط انسانی (۴) متقابل - تغییر عملکرد انسان در محیط

۵۸- کدام عبارتها درباره انواع عملکرد انسان در ارتباط با محیط طبیعی صحیح است؟

- (الف) شناخت ویژگی‌های طبیعی و انسانی محیط‌های جغرافیایی
- (ب) نگاه سودجویانه برای رسیدن به خواسته‌ها
- (ج) دخالت انسان در محیط طبیعی و تبدیل آن به محیط انسانی
- (د) درک توان‌ها و استفاده از منابع برای رفع نیازها

(۱) الف - ج

(۳) الف - ب

۵۹- جغرافی دان با دید ترکیبی یا کل‌نگری، موضوعات را بررسی می‌کند؛ زیرا.....

(۱) پدیده‌های طبیعی بر یکدیگر تأثیر گذاشته و از هم تأثیر می‌پذیرند.

(۲) محیط انسانی از تعامل بین محیط طبیعی و محیط جغرافیایی به وجود می‌آید.

(۳) انسان و محیط، دو عامل مهم در علم جغرافیا هستند.

(۴) اجزا و عوامل محیط جغرافیایی در ارتباط با یکدیگر عمل می‌کند.

۶۰- با توجه به انواع عملکردهای انسان در محیط طبیعی، چه تعداد از مثال‌های زیر از نظر نوع، مرتبط با تصویر زیر است؟

«استفاده از صفحه‌های خورشیدی برای تولید برق - حفر قنات - دفع فاضلاب‌های صنعتی در آب دریاها - تقویت سفره‌های آب زیرزمینی برای جلوگیری از فرسایش خاک - توسعه مناطق مسکونی در دامنه کوهستان‌ها - گسترش خطوط حمل و نقل برای دسترسی گردشگران به نواحی جنگلی»

(۱) ۳

(۲) ۴

(۳) ۲

(۴) ۵

جامعه‌شناسی

- ۶۱- کدام گزینه، با توجه به ویژگی «آگاهانه بودن کنش»، درست نیست؟
 (۱) فردی که به زبانی آگاهی ندارد، نمی‌تواند با آن زبان سخن بگوید.
 (۲) بازماندن از گفتار، نتیجه از دست دادن آگاهی فرد نسبت به کلمات و معانی آن‌ها می‌باشد.
 (۳) تا آگاهی نباشد، کنشی صورت نمی‌گیرد و کنش انسان‌ها همیشه براساس آگاهی صحیح صورت می‌گیرد.
 (۴) کنش وابسته به آگاهی آدمی است، به گونه‌ای که بدون آگاهی انجام نمی‌شود.
- ۶۲- پاسخ هر یک از پرسش‌های زیر، به ترتیب در کدام گزینه آمده است؟
 - بالا بردن پرچم در مراسم صبحگاهی توسط سربازان در یادگان‌های آموزشی، بیانگر کدام ویژگی کنش است؟
 - کدام یک از پیامدهای کنش، احتمالی است؛ یعنی ممکن است انجام بشود یا نشود؟
 - رفتن دانش‌آموز به بوفه مدرسه خود به قصد خریدن ساندویچ، بیانگر کدام ویژگی کنش است؟
 - چرا انسان‌ها در بسیاری از موارد، از انجام برخی کنش‌ها خودداری می‌کنند؟
- (۱) ارادی بودن کنش - پیامدهای غیرارادی - هدفدار بودن کنش - به خاطر نتیجه طبیعی کنش
 (۲) معنادار بودن کنش - پیامدهای ارادی - هدفدار بودن کنش - به دلیل پیامدهای نامطلوبشان
 (۳) ارادی بودن کنش - پیامدهای ارادی - ارادی بودن کنش - به خاطر پیامدهای قطعی کنش
 (۴) معنادار بودن کنش - پیامدهای غیرارادی - ارادی بودن کنش - به دلیل پیامدهای مطلوبشان
- ۶۳- برای استفاده از یک کالای پیچیده مانند تلویزیون یا لباسشویی، در بار اول به دفترچه راهنما مراجعه می‌کنید، این مراجعه کردن بیانگر چیست؟
 (۱) افراد در همه موارد، به آگاهی موجود در کنش‌هایشان توجه دارند و از آن باخبرند.
 (۲) تمامی مخلوقات در جهان، فعالیت انجام می‌دهند و فعالیت انسان، همانند سایر موجودات، آگاهانه است.
 (۳) آگاهی شرط لازم برای انجام کنش است و تا آگاهی نباشد، کنشی صورت نمی‌گیرد.
 (۴) برای انجام کنش، علاوه بر آگاهی، اراده انسان نیز ضروری می‌باشد.
- ۶۴- تعداد عبارت‌های صحیح را مشخص کنید و کدام گزینه به ترتیب درست (ص) یا نادرست (غ) بودن عبارت‌های زیر را به درستی نشان می‌دهد؟
 الف) پیامدهای غیرارادی کنش، قطعی است، یعنی حتماً انجام می‌شود.
 ب) پرسش «چرا چنین کاری کردی؟» را می‌توان از هر کنشگری پرسید، زیرا انسان‌های مختلف در انجام کنش‌هایشان، هدف‌های یکسانی دارند.
 ج) بسته شدن ناخودآگاه چشم در مواجهه با خطر، کنش محسوب می‌شود.
 د) پیامدهای کنش نیز همانند خود کنش، همیشه وابسته به آگاهی و اراده انسان است.
- (۱) ۳ - ص - غ - ص (۲) ۲ - غ - ص - ص - غ (۳) ۲ - غ - ص - غ - ص (۴) ۱ - ص - غ - غ - غ
- ۶۵- کدام مورد، نمونه‌ای از پیامدهای ارادی کنش است و بیان کنید که با توجه به «پیامدهای ارادی کنش»، کدام عبارت زیر، نادرست می‌باشد؟
 (۱) مورد نگویش دیگران قرار گرفتن در نتیجه مصرف سیگار - پیامدهایی که نتیجه طبیعی کنش هستند و لازم نیست کنشگری آن‌ها را اراده کند.
 (۲) پاسخ به پرسش‌های امتحانی و نمره دادن استاد - برخی از پیامدهای کنش، به اراده افراد انسانی یعنی خود کنشگر یا افراد دیگر وابسته است.
 (۳) ورزش حرفه‌ای و ورزشکار حرفه‌ای شدن - برخی از پیامدهای کنش، به اراده افراد دیگر وابسته است و باید کنشگری آن‌ها را انجام دهد.
 (۴) پاکیزه شدن دست و صورت در نتیجه وضو گرفتن - این دسته از پیامدها، کنش نیستند یعنی به اراده افراد انسانی بستگی ندارند.
- ۶۶- عبارت‌های زیر، به ترتیب با کدام مفاهیم ارتباط دارند؟
 - شرط و لازمه پاسخ مناسب به کنش دیگران می‌باشد.
 - دانشجویی که مدرک لیسانس گرفته است و بر سر دوراهی ازدواج یا ادامه تحصیل قرار گرفته است.
 - این دسته از پیامدها، قطعی هستند یعنی حتماً انجام می‌شوند و هم‌چنین نتیجه طبیعی کنش‌اند.
 - راننده تاکسی در پشت چراغ قرمز، با دیدن مسافر برای او بوق می‌زند تا سوارش کند.
 - انسان فقط انجام فعالیتی را اراده کند - هدفدار بودن کنش - پیامدهای ارادی - ارادی بودن کنش
 (۱) تنها هدف کنش، دریافت شود - ارادی بودن کنش - پیامدهای ارادی - آگاهانه بودن کنش
 (۲) معنای کنش، درک و فهمیده شود - ارادی بودن کنش - پیامدهای غیرارادی - معنادار بودن کنش
 (۳) بدون آگاهی، کنشی انجام نشود - هدفدار بودن کنش - پیامدهای غیرارادی - هدفدار بودن کنش
 (۴) بدون آگاهی، کنشی انجام نشود - هدفدار بودن کنش - پیامدهای غیرارادی - هدفدار بودن کنش

- ۶۷- به ترتیب کدام یک از گزینه‌های زیر در رابطه با «پیامدهای غیرارادی» درست اما در مورد «پیامدهای ارادی» نادرست می‌باشد؟
- ۱) این دسته از پیامدها به اراده افراد دیگر وابسته است و خودبه‌خود انجام نمی‌شود - پیامدهای ارادی به اراده افراد انسانی یعنی خود کنشگر وابسته است.
  - ۲) پیامدهای غیرارادی، نتیجه طبیعی کنش هستند و به اراده افراد کنشگر بستگی دارد - پیامدهای ارادی، خودشان کنش هستند و لازم نیست کنشگری آن‌ها را انجام دهد.
  - ۳) پیامدهای غیرارادی کنش انسان، قطعی است، یعنی اگر افراد آن را اراده کنند، انجام می‌شود - پیامدهای ارادی کنش، احتمالی است؛ یعنی انجام آن حتمی است.
  - ۴) این دسته از پیامدها، کنش نیستند که لازم باشد کنشگری آن‌ها را اراده کند - پیامدهای ارادی، نتیجه طبیعی کنش هستند و طبعاً باید کنشگری آن‌ها را اراده کند.

- ۶۸- کنش چیست و کدام یک از فعالیت‌های زیر، کنش محسوب می‌شود؟
- ۱) در علوم طبیعی به فعالیت یا کاری که تمامی مخلوقات در جهان انجام می‌دهند، کنش می‌گویند - درخشش هر روزه خورشید جهان‌افروز
  - ۲) در علوم انسانی، به فعالیتی که انسان‌ها انجام می‌دهند، کنش می‌گویند - پاسخ دادن یا پاسخ ندادن سلام فرد مقابل
  - ۳) در علوم اجتماعی، پدیده‌های طبیعی همانند پدیده‌های اجتماعی، نتیجه کنش افراد هستند - دانشجویی کتاب درسی خود را مطالعه می‌کند.
  - ۴) در علوم انسانی، کنش ویژگی‌هایی دارد که آن را از فعالیت مخلوقات دیگر متمایز می‌کند - خون در رگ‌های انسان، جریان دارد.
- ۶۹- در بسیاری از موارد، آدمیان کنش‌های خود را با توجه به ..... آن انجام می‌دهند و انسان‌های مختلف نیز در انجام کنش‌هایشان، ..... دارند و آسیب و بیماری در نتیجه مصرف سیگار و قلیان، ..... کنش محسوب می‌شود که ..... است.

- ۱) پیامدهای ارادی و غیرارادی - هدف‌های متفاوتی - پیامد غیرارادی - قطعی
  - ۲) پیامدهای ارادی - هدف‌های یکسانی - پیامد ارادی - احتمالی
  - ۳) پیامدهای ارادی و غیرارادی - هدف‌های متفاوتی - پیامد ارادی - قطعی
  - ۴) پیامدهای کاملاً غیرارادی - هدف‌های یکسانی - پیامد غیرارادی - احتمالی
- ۷۰- هر یک از عبارات‌ها و گزاره‌های «سلام نظامی یک سرباز به افسر مافوق خود»، «این‌که دانش‌آموزی با قرار گرفتن بر سر دوراهی، نمی‌داند کدام رشته تحصیلی را انتخاب کند»، «عدم توانایی راننده تاکسی در سخن گفتن به زبان انگلیسی به دلیل بلد نبودن آن زبان» و «این‌که اغلب ایرانیان در روز سیزده بدر به دامان طبیعت پناه می‌برند و سبزه‌گره می‌زنند» به ترتیب بیانگر کدام ویژگی‌های کنش می‌باشد؟
- ۱) معنادار بودن - هدفدار بودن - آگاهانه بودن - هدفدار بودن
  - ۲) آگاهانه بودن - هدفدار بودن - معنادار نبودن - معنادار بودن
  - ۳) معنادار بودن - ارادی بودن - آگاهانه بودن - معنادار بودن
  - ۴) آگاهانه بودن - ارادی بودن - معنادار نبودن - هدفدار بودن

۷۱- با توجه به تعریف منطق، کدام گزینه را می‌توان استنباط کرد؟

- (۱) منطق فقط به اعتبار و درستی تعریف‌ها می‌پردازد.
 (۲) منطق فقط به درستی استدلال‌ها توجه می‌کند.
 (۳) منطق ابزار خطاستجی ذهن و اندیشه انسان است.
 (۴) منطق عهده‌دار فراهم نمودن مواد اندیشه است.

۷۲- کدام عبارت درباره «مغالطه» درست است؟

- (۱) همان خطای فکری است که ذهن به طور طبیعی در فرآیند تفکر دچار آن می‌شود.
 (۲) به هر نوع اشتباه ذهن و خطای فکری در حوزه تصورات یا تصدیقات گفته می‌شود.
 (۳) مترادف سفسطه است و همواره فقط در استدلال‌های پیچیده و مبهم آشکار می‌شود.
 (۴) تعداد آن بی‌شمار و بی‌نهایت است و تنها با دانستن منطق می‌توان از دچار شدن به آن بر حذر ماند.

۷۳- علم منطق را از جهت «کاربردی بودن» و «ابزاری بودن» به ترتیب، به کدام مورد می‌توان مانند دانست؟

- (۱) خواندن کتابچه آموزش رانندگی - شنای پروانه
 (۲) جراحی قلب یک کودک - سیستم‌های کنترلی خودرو
 (۳) شاقول بنایی - ترازوی دیجیتال یک مغازه‌دار
 (۴) تابلوهای راهنمایی و رانندگی - تخته و کفی شنای شناگر

۷۴- اگر عبارت «کانت راهی متفاوت با دکارت و فیلسوفان عقل‌گرای قبل از خود برای پذیرش خدا پیمود» را داشته باشیم، کدام مورد درباره آن درست است؟

- (۱) شامل دو تصدیق است؛ در عین حالی که هیچ‌یک از این دو تصدیق، هرگز متوقف بر تصور نیست.
 (۲) شامل یک تصدیق است؛ زیرا منطقی، محال است از یک عبارت دو یا چند تصدیق بتوان استنتاج کرد.
 (۳) شامل یک تصدیق است؛ هر چند محال نیست که از یک عبارت بیش از یک تصدیق بتوان استنتاج کرد.
 (۴) شامل دو تصدیق است و در هر دو تصدیق، ادراک ما همراه با حکم و قضاوت صورت گرفته است.

۷۵- کدام عبارت درباره موارد «الف» و «ب» درست است؟

- الف) عجب صبری خدا دارد.
 ب) مزن بی تأمل به گفتار دم.
 (۱) براساس تقسیم دانش بشری به دو حیطه کلی تصور و تصدیق، می‌توان گفت هیچ تفاوتی با هم ندارند.
 (۲) تفاوت محتوایی دارند؛ زیرا در «الف» حکم و قضاوت وجود دارد، اما «ب» فاقد حکم و قضاوت است.
 (۳) چون در هر دو مورد، دز آن‌ها اوصافی را به چیزی نسبت می‌دهیم، بنابراین، هر دو تصدیق به شمار می‌آیند.
 (۴) فقط «الف» تصور است، زیرا در آن به واقعیت داشتن یا نداشتن یا ارتباط آن با سایر امور، کاری نداریم.

۷۶- کدام عبارت، تعریف محسوب می‌شود؟

- (۱) موضوع دانش منطق به حیطه‌های مختلف تقسیم می‌شود.
 (۲) ذهن برای شناخت مفاهیم مختلف، ناچار است از تعریف استفاده کند.
 (۳) استفاده از مفاهیم و تصورات معلوم برای کشف یک تصور مجهول.
 (۴) آموزش و ممارست در فن منطق، باعث پرورش قوه خلاقیت انسان می‌شود.

۷۷- اگر کسی بپرسد که «VAR چیست؟» با توجه به این سؤال، کدام عبارت، مناسب‌تر است؟

- (۱) این فرد وارد بحث تصور و تصدیق شده است و می‌خواهد از طریق تعریف، ابهام لفظ VAR را برطرف کند.
 (۲) برای پاسخ به چنین سؤالی باید به سراغ بحث تعریف رفت که مقابل آن بحث استدلال است و هر دو موضوع دانش منطق‌اند.
 (۳) این فرد در تعریف مفهوم VAR، سعی می‌کند به کمک مفاهیم و تصورات مجهول به یک تصور معلوم دست یابد.
 (۴) این فرد با علم به این‌که مهم‌ترین وظیفه دانش منطق، تعریف مفاهیم مختلف است، به سراغ بحث تعریف می‌رود.

۷۸- کدام عبارت، درست نیست؟

- ۱) در فرآیند تعریف، تصور و در فرآیند استدلال، تصدیق نقش دارد.
- ۲) در منطق، فراگیری مفاهیم و الفاظ، مقدم بر مبحث تعریف است.
- ۳) آشنایی با قضیه و اقسام آن، لازمه ورود به مبحث استدلال است.
- ۴) منطق تنها برای ارزیابی اندیشه‌های فلسفی استدلال آوری می‌کند.

۷۹- به ترتیب، برای دستیابی به کدام مورد، «استدلال» و برای معلوم ساختن کدام مورد، «تعریف» به کار می‌رود؟

- ۱) بیان چیستی منطق - یافتن دلیل جاودانگی روح انسان
- ۲) بیان کار و وظیفه دانش منطق - تشبیه علم منطق به دانش پزشکی
- ۳) لزوم رعایت قواعد تعریف - سخن از واقعیت یک مفهوم
- ۴) چرایی پذیرش وجود نفس غیرمادی انسان - بیان ماهیت ذهن انسان

۸۰- کدام یک از موارد زیر، در ارتباط با علم منطق نادرست است؟

- ۱) از نظر منطق دانان، دانش منطق، علاوه بر این که اصل تفکر را به آدمی می‌آموزد، از مجهولات آدمی نیز می‌کاهد و بر میزان آگاهی‌های وی می‌افزاید.
- ۲) چون در تعریف و استدلال به کمک دانسته‌هایمان به سوی کشف نادانسته‌هایمان حرکت می‌کنیم، بنابراین نتیجه فرآیند تفکر، توسعه دانش انسان است.
- ۳) وقتی سخنی را می‌شنویم، ممکن است معنای آن را فقط ادراک و تصور کنیم و ممکن است علاوه بر این، آن را مطلق با واقع بدانیم یا مطلق با واقع ندانیم.
- ۴) اغلب آگهی‌های تجاری نوعی استدلال هستند و چه بسا به نفع عقایدشان مطالبی مطرح کنند که برای بررسی درستی و نادرستی آن‌ها به منطق نیازمندیم.

- ۱) ...
- ۲) ...
- ۳) ...
- ۴) ...

۸۱- کدام یک از عبارات زیر، نادرست است؟

- ۱) ...
- ۲) ...
- ۳) ...
- ۴) ...

۸۲- کدام یک از عبارات زیر، نادرست است؟

- ۱) ...
- ۲) ...
- ۳) ...
- ۴) ...

۸۳- کدام یک از عبارات زیر، نادرست است؟

- ۱) ...
- ۲) ...
- ۳) ...
- ۴) ...

تاریخ آزمون

جمعه ۱۴۰۳/۰۷/۲۰

پاسخنامه آزمون دفترچه شماره (۲) دوره دوم متوسطه پایه دهم انسانی

شماره داوطلبی:	نام و نام خانوادگی:
مدت پاسخگویی: ۸۵ دقیقه	تعداد سؤال: ۸۰

عناوین مواد امتحانی آزمون گروه آزمایشی علوم انسانی، تعداد سؤالات و مدت پاسخگویی

ردیف	مواد امتحانی	تعداد سؤال	شماره سؤال		مدت پاسخگویی
			از	تا	
۱	ریاضیات	۱۰	۱	۱۰	۱۵ دقیقه
۲	اقتصاد	۱۰	۱۱	۲۰	۱۰ دقیقه
۳	علوم و فنون ادبی	۱۰	۲۱	۳۰	۱۰ دقیقه
۴	زبان عربی (اختصاصی)	۱۰	۳۱	۴۰	۱۰ دقیقه
۵	تاریخ	۱۰	۴۱	۵۰	۱۰ دقیقه
۶	جغرافیا	۱۰	۵۱	۶۰	۱۰ دقیقه
۷	جامعه‌شناسی	۱۰	۶۱	۷۰	۱۰ دقیقه
۸	منطق	۱۰	۷۱	۸۰	۱۰ دقیقه

۹ ۴ رقم‌های عدد دو رقمی را a و b در نظر می‌گیریم، پس:

$$\begin{cases} a+b=15 \\ a-b=3 \end{cases} \Rightarrow 2a=18 \Rightarrow a=9 \text{ و } b=6$$

$$\Rightarrow ab=9 \times 6 = 54$$

۱۰ ۳ شرط آن‌که معادله $ax=b$ جواب نداشته باشد آن است که $a=0$ و $b \neq 0$ ، بنابراین:

$$mx-4x=-2 \Rightarrow (m-4)x=-2 \Rightarrow m-4=0 \Rightarrow m=4$$

اقتصاد

۱۱ ۴ الف) برای به دست آوردن میزان درآمد، قیمت هر کالا را باید در تعداد کالاهای به فروش رفته، ضرب کنیم، نه در تعداد کالاهای تولیدشده:

قیمت هر واحد $\times$ کل محصول (به فروش رفته) = درآمد

$$9200 \times 250 = 2,220,000 \text{ تومان}$$

ب) با کم کردن سود از درآمد، هزینه تولید به دست می‌آید:

هزینه‌ها - درآمد = سود (یا زیان)

$$2,220,000 - 1,650,000 = 570,000 \text{ تومان}$$

ج) برای به دست آوردن قیمت تمام‌شده تولید هر واحد کالا باید کل هزینه را بر تعداد کل کالاهای تولیدشده تقسیم کنیم:

کل هزینه‌های تولید = قیمت تمام‌شده (هزینه تولید) هر واحد کالا
کل کالای تولیدشده

$$= \frac{1,570,000}{10,000} = 157 \text{ تومان}$$

۱۲ ۳ الف) شما ممکن است بتوانید با صرفه‌جویی و افزایش بهره‌وری مثل پرهیز از استخدام نیروی کار غیرلازم، یا صرفه‌جویی در مواد اولیه و انرژی یا جلوگیری از ریخت و پاش‌ها، هزینه تولید را بدون این‌که از میزان تولید کم کنید، کاهش دهید. از سوی دیگر می‌توانید برای محصولات خود، بازار خوبی فراهم کنید و کالاهایتان را با قیمت مناسب بفروشید (ردگزینه‌های (۱) و (۴)).

ب) اگر سود را با S و تعداد محصول را با Q نشان دهیم و هزینه‌های تولید را با C و قیمت را با P نشان دهیم، آن‌گاه:

$$C = (Q \times P) - S$$

ردگزینه‌های (۱) و (۲)

اگر درآمد را با I و تعداد محصول را با Q و قیمت را با P نشان دهیم، آن‌گاه $I = Q \times P$ درآمد برابر است با:

اگر درآمد را با I و تعداد محصول را با Q و قیمت را با P نشان دهیم، آن‌گاه $P = \frac{I}{Q}$ قیمت برابر است با:

اگر درآمد را با I و تعداد محصول را با Q و قیمت را با P نشان دهیم، آن‌گاه $Q = \frac{I}{P}$ تعداد محصول برابر است با:

اگر درآمد را با I و سود را با S و هزینه‌های تولید را با C نشان دهیم، آن‌گاه $S = I - C$ سود برابر است با:

ج) تولیدکنندگان به صاحبان زمین و صاحبان سرمایه فیزیکی قیمت یا اجاره و به صاحبان عوامل انسانی مزد یا حقوق پرداخت می‌کنند (درستی همه گزینه‌ها).

۱۳ ۱ ویژگی‌های مشترک کارآفرینان موفق:

تیزبین	فرصت‌های کسب و کار را زمانی که دیگران شاید متوجه نشوند، می‌بینند.
نوآور	ایده‌ها را به محصولات جدید، فرآیندها و یا کسب و کارهای جدید تبدیل می‌کنند.
خوش‌بین	کارآفرینان واقع‌بین هستند، اما مطمئن و دلگرم به موفقیت اقتصادی هستند.

ریاضیات

$$x^2 - 2x + 1 + 2ax + a = ax^2 - 6x$$

اگر معادله درجه اول باشد، باید $a=1$ باشد تا جمله شامل x^2 حذف شود.

$$a=1 \Rightarrow x^2 - 2x + 1 + 2x + 1 = x^2 - 6x \Rightarrow 2x = -2 \Rightarrow x = -\frac{2}{2} = -1$$

$$\begin{cases} \text{طول: } x \\ \text{عرض: } y \end{cases} \Rightarrow \begin{cases} x=2y \\ xy=200 \end{cases} \Rightarrow 2y \times y = 200 \Rightarrow y^2 = 100 \Rightarrow y=10 \Rightarrow x=20$$

$$\text{محیط} = (x+y) \times 2 = (20+10) \times 2 = 60$$

$$\begin{cases} \text{محیط دایره} = 2\pi r \\ \text{مساحت دایره} = \pi r^2 \end{cases} \Rightarrow 2\pi r = \pi r^2 \xrightarrow{+\pi} r = 2 \text{ (شعاع)} \Rightarrow \text{قطر} = 4$$

$$\frac{1-2x}{18} - \frac{5}{6} + \frac{4x+1}{9} = 0 \Rightarrow \frac{(1-2x) - (5 \times 2) + (4x+1) \times 2}{18} = 0$$

$$\Rightarrow 1-2x-10+8x+2=0 \Rightarrow -12+6x=0 \Rightarrow x=2$$

به ازای $x=2$ ، دو طرف تساوی با هم برابرند، مقدار را در طرف راست قرار می‌دهیم.

$$-\frac{4x+1}{9} \xrightarrow{x=2} -\frac{8+1}{9} = -1$$

۱۵ ۳ اگر سن پدر Z و سن فرزند بزرگ Y و سن فرزند کوچکتر X باشد، داریم:

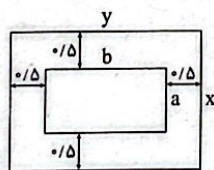
$$Z = 3Y = 4X$$

$$Y + 16 = \frac{Z + 16}{2} \Rightarrow Z + 16 = 2(Y + 16)$$

$$\xrightarrow{Z=3Y} 3Y + 16 = 2Y + 32 \Rightarrow Y = 16$$

$$Z = 3 \times 16 = 48, X = \frac{48}{4} = 12$$

$$X + Y + Z = 12 + 16 + 48 = 76$$

$$x \cdot y = 24 \Rightarrow (a+1)(b+1) = 24 \Rightarrow ab + a + b + 1 = 24$$

$$\xrightarrow{ab=15} 15 + a + b + 1 = 24 \Rightarrow a + b = 8$$

$$\text{محیط فرش} = 2(a+b) = 2 \times 8 = 16$$

۱۷ ۴ اگر عدد موردنظر را X فرض کنیم، آن‌گاه:

$$\begin{cases} \text{دو برابر عدد بعلاوه 7} = 2X + 7 \\ \text{نصف قرینه عدد منهای 8} = \frac{-X}{2} - 8 \end{cases}$$

$$2X + 7 = \frac{-X}{2} - 8 \Rightarrow X = -6$$

۱۸ ۲ عدد را X در نظر می‌گیریم:

$$\begin{cases} \text{ثالث مجموع عدد با 35} = \frac{X+35}{3} \Rightarrow 25-X = \frac{X+35}{3} \\ \text{تفاضل عدد از 25} = 25-X \end{cases}$$

$$\Rightarrow 75 - 3X = X + 35 \Rightarrow 4X = 40 \Rightarrow X = 10 \Rightarrow X^2 = 100$$

۱۹ | ۱ بررسی عبارتهای نادرست:

ج) تنها نیمی از کسب و کارهای نوپا عمرشان از شش سالگی عبور می‌کند و به کارشان ادامه می‌دهند، نه بیش از نیمی.

ه) سازمان‌دهنده بودن کارآفرینان به این معنی است که منابع را به شکل کارایی مدیریت و هماهنگ می‌کنند و تعریف مذکور در سؤال مربوط به ویژگی پراکنجیزه بودن کارآفرینان است.

۲۰ | ۳ فرمول سود یا زیان برابر است با:

هزینه - درآمد = سود (زیان)

ابتدا باید درآمد تولیدکننده را محاسبه کنیم. برای محاسبه درآمد، باید تعداد محصول فروخته شده را در قیمت هر واحد محصول ضرب کنیم:

قیمت هر واحد محصول × تعداد محصول به فروش رسیده = درآمد

ریال $1,750,000,000 = 35 \times 50,000,000 =$ درآمد

در مرحله بعدی باید هزینه‌های تولید را تک به تک در هر ردیف جدول محاسبه کنیم و سپس همه هزینه‌ها را با هم جمع بزنیم:

ردیف ۱ جدول:

$12 \times$ اجاره ماهانه = اجاره سالانه بنگاه

تعداد ماه‌های سال

ریال $1,560,000,000 = 13 \times 120,000,000 =$ اجاره سالانه بنگاه

ردیف ۲ جدول:

12×15 حقوق ماهانه = حقوق سالانه کارمندان

۱۵ = تعداد کل کارکنان

۱۲ = تعداد ماه‌های سال

ریال $18,900,000 = 105 \times 15 \times 12 =$ حقوق سالانه

ردیف ۳ جدول:

ریال $52,000,000 =$ مواد اولیه سالانه

ردیف ۴ جدول:

ریال $390,000,000 = \frac{25}{100} \times$ اجاره‌بهای سالانه = هزینه استهلاک

ریال $1,560,000,000 + 18,900,000 + 52,000,000 + 390,000,000 =$ جمع هزینه‌ها

ریال $2,020,900,000 =$

در نهایت هزینه‌های سالانه بنگاه را از درآمد سالانه کم می‌کنیم:

ریال $270,900,000 = 1,750,000,000 - 2,020,900,000 =$ سود (زیان)

چون حاصل تفریق عددی منفی است، یعنی میزان درآمد از هزینه‌ها کم‌تر است؛ پس بنگاه تولیدی «ضرر» کرده است.

علوم و فنون ادبی

۲۱ | ۳ واژه «قاتل» در این گزینه برای «غیرانسان» اما در سایر گزینه‌ها برای انسان به کار رفته است.

۲۲ | ۲ نوع «را» در عبارت سؤال و گزینه (۲): فک اضافه پارسازاده‌ای را نعمت بی‌کران به دست افتاد: نعمت بی‌کران به دست پارسازاده‌ای افتاد.

مرا پشت: پشت من

بررسی سایر گزینه‌ها:

۱) را (در «عشق را گفتم»): در معنی حرف اضافه «به» / را (در «مرا»): نشانه مفعول

۳) رای حرف اضافه

۴) رای نشانه مفعول (هر دو مورد)

۲۳ | ۱ بررسی سایر گزینه‌ها:

۲) شاخ

۳) بنگریست

۴) اشترسوار

۲۴ | ۲ فعل «گسستن» در این گزینه در معنی «پاره کردن و جدا کردن» (گذرا) به کار رفته و در سایر گزینه‌ها در معنی «پاره شدن و جدا شدن» (ناگذر)

۱۴ | ۲ ابتدا باید مطابق فرمول، درآمد آقای حسنی را محاسبه کنیم:

قیمت کالا × محصول به فروش رفته = درآمد

تومان $2,250,000,000 = 500 \times 450,000,000 = X \Rightarrow$

در مرحله بعد باید مجموع هزینه‌های تولید را به دست آوریم:

تومان $1,380,000,000 = 12 \times 115,000,000 =$ خرید مواد اولیه سالانه

تومان $1,080,000,000 = 25 \times 43,200,000 =$ دستمزد سالیانه هر کارگر

میلیون تومان $710,000,000 =$ پول آب و برق و گاز و عوارض

مجموع هزینه‌ها $1,380,000,000 + 1,080,000,000 + 710,000,000 =$

تومان $3,170,000,000 =$

بعد از این مرحله، به سراغ محاسبه سود و یا زیان می‌رویم که از طریق فرمول زیر محاسبه می‌شود:

هزینه‌ها - درآمد = سود (یا زیان)

تومان $-920,000,000 = 3,170,000,000 - 2,250,000,000 =$

در نهایت چون عدد منفی شده است، پس تولیدکننده متحمل زیان شده است.

۱۵ | ۴ الف) تعمیر و بهینه‌سازی تجهیزات روشنایی کارخانه مصداق

صرفه‌جویی است (با سرویس‌کاری سالیانه تجهیزات از هدر رفتن انرژی جلوگیری می‌شود پس صرفه‌جویی اتفاق افتاده است) در حالی که افزایش نیروی کار (استخدام

نیروی کار جدید) باعث افزایش ظرفیت تولیدی می‌شود و نه صرفه‌جویی در هزینه‌ها.

ب) احتکار یعنی انبار کردن کالاهای مورد نیاز مردم در مواقع ضروری (مانند قحطی، جنگ، تحریم و...) و گران فروختن آن‌ها به وقت نیاز و کمیابی.

۱۶ | ۴ الف) کارآفرینی به تلاش و کار زیادی نیاز دارد تا کسب و کار را

زنده نگه دارد.

ب) ابتکار عمل: جمع کردن عوامل مختلف در کنار هم برای تولید کالا یا خدمات.

ج) کارآفرینان پس‌انداز و خوشنامی‌شان را با شجاعت و تدبیر به میدان می‌آورند تا فعالیت اقتصادی جدیدی را راه‌اندازی کنند و امکان دارد با عدم

موفقیت، این پس‌انداز و خوش‌نامی از بین برود.

۱۷ | ۳ الف) مهم‌ترین انگیزه کارآفرینان برای شروع یک فعالیت،

احتمال موفقیت و سودآوری است.

ب) کارآفرینان با نوآوری و خطرپذیری، محصول جدیدی را تولید می‌کنند و یا راه‌های جدیدی برای تولید محصول کشف می‌کنند. (کشف راه‌های جدید برای

فروش یک محصول، ربطی به کارآفرینی ندارد.)

ج) یک کارآفرین موفق برای انتخاب صحیح و درست، باید هزینه‌ها و درآمدهایش را محاسبه کند.

۱۸ | ۱ ویژگی‌های مشترک کارآفرینان موفق:

تیزبین	فرصت‌های کسب و کار را زمانی که دیگران شاید متوجه نشوند، می‌بینند.
نوآور	ایده‌ها را به محصولات جدید، فرآیندها و یا کسب و کارهای جدید تبدیل می‌کنند.
ریسک‌پذیر	پس‌انداز و خوش‌نامی‌شان را با شجاعت و تدبیر، به میدان می‌آورند تا فعالیت اقتصادی جدیدی را راه‌اندازی کنند.
خوش‌بین	کارآفرینان واقع‌بین هستند، اما مطمئن و دلگرم به موفقیت اقتصادی هستند.
پراکنجیزه	نظم، انضباط، پایداری، اشتیاق و توانایی حل مسئله را دارند.
یادگیرنده	از کارشناسان، همکاران و مشتریان می‌آموزند و خود را با شرایط بازار وفق می‌دهند.
سازمان‌دهنده	منابع را به شکل کارایی مدیریت و هماهنگ می‌کنند.

توجه: توانایی حل مسئله به ویژگی سازمان‌دهنده بودن هم می‌خورد، ولی چون تو

کتاب درسی برای توضیح «پراکنجیزه بودن» آورده شده است، پس مربوط به این ویژگی است.

۳۶ ۴ ترجمه گزینه‌ها:

- (۱) فرودگاه: مکانی که هواپیماها در آن فرود می‌آیند.
 (۲) ابر: باران از آن می‌بارد و جمعی «الغیوم» است.
 (۳) کارمند: کسی که در اداره‌ای کار می‌کند.
 (۴) پاره آتش: قسمتی از گیاه یا درخت در زمین است.

۳۷ ۱ ترجمه گزینه‌ها:

- (۱) از کجا به زیارت آمده‌ای؟ پدر و مادرم. (×)
 (۲) چرا به نجف اشرف رفتی؟ برای زیارت. (✓)
 (۳) با چه چیزی به مشهد سفر می‌کنی؟ اتوبوس. (✓)
 (۴) آیا قبلاً به ایران سفر کرده‌ای؟ نه متأسفانه (✓)
 ■ گزینه صحیح را در پاسخ به سؤالات زیر مشخص کن (۴۰ - ۳۸):

۲۸ ۱ «بنت: دختر» مؤنث است و «هذه» اسم اشاره مناسب آن است.

۳۹ ۱ «تَعْلَمَنَّ» فعل مضارع جمع مؤنث مخاطب است و ضمیر

«أنتنَّ» مناسب آن است.

۴۰ ۳ ترجمه عبارت سؤال: «در کدام عبارت، فعل ماضی منفی

آمده است؟»

«ما وَجَدَ نِیَافَتَ» فعل ماضی منفی است.

تاریخ

۴۱ ۱ مشاوره: با توجه به رویکرد جدید، در پرسش‌های چند

موردی، دیگر دنبال کلیدواژه نباشید؛ بلکه کل هر عبارت را با دقت بخوانید تا گرفتار دام طراحان نشوید.

بررسی عبارت‌هاک نادرست:

(ب) باید ذکر می‌شد بیش از ۴ هزار سال، نه ۵ هزار سال

(د) اختراع خط در حدود ۵ هزار سال پیش رخ داد.

۴۲ ۴ هر یک از موارد ذکر شده در صورت سؤال، مصداقی از مراحل

انجام یک پژوهش علمی در تاریخ است. بنابراین بهتر است بگوییم که هر مورد، ناظر بر چه مرحله‌ای است:

(الف) مربوط به مرحله انتخاب موضوع است. موضوع تحقیق باید دارای منابع و اطلاعات کافی باشد.

(ب) مربوط به مرحله گردآوری و تنظیم اطلاعات است که در آن محقق، اطلاعات مربوط به موضوع تحقیق را از منابع و اسناد تاریخی، استخراج و سپس تنظیم و دسته‌بندی می‌کند.

(ج) مربوط به تدوین پرسش‌های تحقیق است و همان علامت سؤال کل کار را لو می‌دهد!

(د) مربوط به آخرین مرحله یعنی گزارش یافته‌های پژوهش است.

بررسی گزینه‌ها:

(۱) مرحله «ب» مربوط به گردآوری و تنظیم اطلاعات است و این «د» است که سبب می‌شود محقق گزارش یافته‌های خود را ارائه دهد.

(۲) محقق در مرحله تحلیل و تفسیر اطلاعات مثل کارآگاهان عمل می‌کند، نه در مرحله «د»!

(۳) مرحله «ج» مربوط به تدوین پرسش‌های تحقیق است، ولی بازسازی و تحلیل و تفسیر گذشته با روش‌ها و مهارت‌های خاص، مربوط به مرحله تحلیل و تفسیر اطلاعات است.

(۴) دقیقاً درست است. موضوع تحقیق باید تازه و غیرتکراری باشد، مسئله تازه‌ای را بررسی کند و نظر جدیدی بدهد، دارای اثر و فایده باشد و از همه مهم‌تر محقق باید موضوعی را برگزیند که دارای منابع و اطلاعات کافی باشد و دقیقاً همین‌جاست که محقق ما دچار اشتباه شده است! او سراغ موضوعی رفته که اطلاعات کافی درباره آن وجود ندارد!

۲۵ ۳ بررسی تشبیه در گزینه‌ها:

- (۱) رشته جان، من چراغم، عشق آتش است، من روغنم: (۴ مورد)
 (۲) باغ حسن، باغ عمر: (۲ مورد)
 (۳) هواداران دژه‌سان گردند: (۱ مورد)
 (۴) بند هجران، یوسف جان: (۲ مورد)

۲۶ ۲ نسبت دادن صفت «مخالف» و عمل انسانی به روزگار

۲۷ ۳ بررسی سایر گزینه‌ها:

- (۱) انصاف و داد ≠ جور و ستم (۲) روشن ≠ تیره
 (۴) شادی ≠ غم

۲۸ ۳ الهی‌نامه: عطار نیشابوری

۲۹ ۳ مفهوم مشترک بیت سؤال و گزینه (۳): ضرورت سنجیده

سخن گفتن

مفهوم سایر گزینه‌ها:

(۱) افشاگری عشق (۲) تقابل عشق و آسایش

(۴) تسلیم عاشقانه

۳۰ ۱ مفهوم گزینه (۱): ناتوانی عقل و تدبیر در مقابل عشق

مفهوم مشترک عبارت سؤال و سایر گزینه‌ها: تغییرناپذیری سرشت

زبان عربی (اختصاصی)

■ گزینه صحیح را در ترجمه یا مفهوم یا واژگان یا گفت‌وگو مشخص کن

(۳۱ - ۳۰):

۳۱ ۳ ترجمه کلمات مهم: أوجَدَ: پدید آورد / ضیاء: روشنایی

بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱) آن را نورانی گرداند ← در آن نور هست / گرمای آن را پخش نمود ← گرمایش پراکنده است

(۲) آفرید ← پدید آورد / با آن ← در آن

(۴) «روشن» اضافی است. / حرارت را پخش نمود (مانند گزینه (۱))

۳۲ ۱ ترجمه کلمات مهم: نری: می‌بینیم / الدَّرَر: مرواریدها

بررسی سایر گزینه‌ها:

(۲) هنگام دیدن (← وقتی نگاه می‌کنیم) / آن‌ها مثل مرواریدها هستند (← آن‌ها را مثل مرواریدها می‌بینیم).

(۳) مروارید (← مرواریدها؛ الدَّرَر جمع است.) / شب تاریک (← تاریکی شب)

(۴) می‌بینیم (← نگاه می‌کنیم؛ بُشَاهِدْ: می‌بینیم) / شب تاریک (← مانند

گزینه (۲)) / مروارید (← مانند گزینه (۳))

۳۳ ۳ ترجمه کلمات مهم:

رَبِّ: پروردگار (رد گزینه‌های (۱) و (۴))

مِن: از (رد گزینه (۱))

لَا تَرَحْمُونَ: رحم نمی‌کنند؛ مضارع منفی است. (رد گزینه (۱))

لَا تَجْعَلُنَّ: قرار نده (رد گزینه‌های (۲) و (۴))

۳۴ ۲ ترجمه عبارت: «این کشاورزی است که از صبح تا شب در

مزرعه کار می‌کند.»

۳۵ ۲ ترجمه عبارت سؤال: «شاخه‌های درختان میوه‌دار، بیشتر به

زمین مایل می‌شوند!»

این عبارت به مفهوم «تواضع و فروتنی» است و با گزینه (۲) قرابت معنایی دارد.

بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱) در مقابل دشمن و بدخواه نباید فروتنی کنیم!

(۳) روزگار همیشه بر وفق مراد نیست!

(۴) ناپایداری روزگارا

۴۷ ۴ بررسی گزینیه‌ها،

۱) این تقویم جلالی است که جزء دقیق‌ترین گاه‌شماری‌های جهان به شمار می‌رود.
۲) مبدأ گاه‌شماری هجری قمری، اول محرم سالی است که پیامبر (ص) از مکه به مدینه هجرت کرد.

۳) دقت کنید! گاه‌شماری خورشیدی - قمری بابلی، نه خورشیدی!

۴) در دوره ساسانیان، گاه‌شماری اوستایی در ایران رایج شد. مبدأ گاه‌شماری اوستایی (گاه‌شماری دینی زرتشتیان)، به تخت نشستن هر پادشاه بود.

دقت کنید: گزینیه‌ها به شکلی است که اگر به برخی واژه‌های اساسی و کلیدی مثل خورشیدی - قمری یا چیزهایی از این قبیل توجه نکنید، ممکن است در دام هر گزینیه دیگری بیفتید. پس حواستان را جمع کنید.

۴۸ ۴ مشاوره: سبک سؤالات تحلیلی و مفهومی، ثمره جدید کنکور تاریخ هست. شما هم بد نیست تا نگهداری در هر آزمون یکی دوتا از این سؤال‌ها را پاسخ دهید تا دستتان بیاید که چگونه است!

سده ۶ به فاصله سال‌های ۵۰۱ تا ۶۰۰ میلادی اشاره دارد. سده ۷ هم به فاصله سال‌های ۶۰۱ تا ۷۰۰ میلادی برمی‌گردد. بنابراین در عبارت‌ها به دنبال چیزی باشید که به این نکته اشاره دارد. در عبارت «ب»، اشاره به انتخاب مبدأ گاه‌شماری در سال ۵۲۵ دارد پس درست است. مورد «ج» هم بدون در نظر گرفتن همخوانی تاریخ ذکر شده و رویداد، عبارتی درست است. در دوره این مورخ فرضی، مبدأ گاه‌شماری تولد حضرت مسیح است و واقعه در سال ۶۸۰ م رخ داده است. مورخ هم در قرن ۶ و ۷ میلادی زندگی می‌کرده است.

بررسی عبارت‌هاک نادرست:

الف) در این سده‌ها، مبدأ گاه‌شماری میلاد مسیح است، نه بر تخت نشستن هر پادشاه.

د) موضوع اصلاح گاه‌شماری به دست گرگوار مربوط می‌شود به حدود ۱۰۰۰ سال بعد از سال ۵۲۵ م.

۴۹ ۱ الف) ابن‌خلدون، اندیشمند مسلمان تونس‌ی بخشی از مقدمه کتاب «العبر» خود را به تأثیر جغرافیا و اقلیم بر تاریخ، اخلاق و رفتار آدمیان اختصاص داده است. پس تلویحاً می‌توان گفت مشت نمونه خروار است و کتاب «العبر»، بیانگر بینش مسلمانان نسبت به تأثیر جغرافیا بر تاریخ است.

ب) محتوای سنگ‌نوشته‌های بیستون و تخت جمشید نشان می‌دهند که گاه‌شماری خورشیدی - قمری بابلی در قلمرو هخامنشیان رواج داشته است.

ج) بخش عمده‌ای از تاریخ هروودت به شرح جنگ‌های ایران و یونان اختصاص دارد. از آن گذشته، هروودت مورخ چه قرنی بود؟ قرن ۵ ق.م!

۵۰ ۲ مشاوره: این سؤال دقیقاً یک سؤال علت - معلولی است. در واقع باید از خود بپرسید چه چیزی باعث شد که مورخان دو قرن اخیر، شیوه جدیدی به کار خود بیفزایند؟ حالا باید دنبال گزینیه درست باشید.

با پیشرفت و تکامل شیوه‌های پژوهش در تاریخ در دو قرن اخیر، مورخان به اهمیت استفاده از نقشه‌ها پی برده‌اند، به طوری که در تألیفات تاریخی مربوط به این دوره، نقشه‌هایی از دوره‌های مختلف تاریخی تهیه و ترسیم شده است.

نکته: در نظر داشته باشید که امروزه از نقشه‌های تاریخی برای ارائه اطلاعات اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی، جمعیتی و دیگر جلوه‌های حیات اجتماعی انسان در گذشته استفاده می‌شود.

توجه: داریم درباره دو قرن اخیر صحبت می‌کنیم! میاد این مبحث را با مبحث دوران رنسانس که از قرن ۱۲م تا ۱۷م بود، اشتباه بگیرید و گمان کنید هر اتفاقی آن‌جا افتاده، لابد به دو قرن اخیر هم مربوط است!

دام تستی: با توجه به مبحثی که در «توجه» گفتیم، ممکن است در دام گزینیه‌های (۱)، (۳) و (۴) نیز بیفتید! خیالتان را راحت کنیم سؤال ساده به نظر می‌رسد، ولی وقتی وارد بحث می‌شویم، چالشش بیشتر می‌شود!

۴۲ ۲ ویژگی‌های اصلی تاریخ‌نگاری نوین عبارت‌اند از:

- ۱- توجه به همه ابعاد فرهنگی، اجتماعی، اقتصادی، هنری و ...
- ۲- بررسی، تجزیه و تحلیل زمینه‌ها، علت‌ها، نتایج و آثار گوناگون
- ۳- استفاده از یافته‌های علوم و فنون مختلف مانند باستان‌شناسی، جامعه‌شناسی، فلسفه، جغرافیا و ...

بررسی عبارت‌ها،

الف) صرفاً یک روایت تاریخی از حوادث سیاسی ارائه داده است! پس جزء ویژگی‌های اصلی تاریخ‌نگاری نوین نیست!

ب) ناظر بر ویژگی دوم تاریخ‌نگاری نوین است!

ج) صرفاً شرح حال یک فرمانروا را مطرح کرده است؛ پس جزء ویژگی‌های اصلی تاریخ‌نگاری نوین نیست.

د) کاملاً مطابق با ویژگی اول تاریخ‌نگاری نوین است.

۴۴ ۳ به طور کل سه مورد از فواید و کارکردهای علم تاریخ و خواندن آن عبارت است از: ۱- منبع شناخت و تفکر ۲- بهره‌گیری از گذشته برای حال و آینده ۳- تقویت حس میهن‌دوستی و هویت ملی. حالا به بررسی شعر می‌پردازیم. این شعر درباره چه موضوعی مطرح شده است؟ وطن‌شناخت گذشته و بررسی زندگی مردم در زمان‌ها و مکان‌های دیگر، به ما کمک می‌کند که درک درستی از هویت و کیستی خود پیدا کنیم و بدانیم چگونه به جایگاهی که هم‌اکنون هستیم، رسیده‌ایم. آگاهی تاریخی ایرانیان از گذشته خودشان نقش زیادی در حفظ هویت آنان در طول تاریخ داشته است. بنابراین شعر، می‌تواند مصداقی از این موضوع باشد که تاریخ و مطالعه آن، سبب تقویت حس میهن‌دوستی و هویت ملی می‌گردد.

نکته: در نظر داشته باشید، مطالعه و بررسی گذشته، هم‌چنین ارزش و اهمیت میراث فرهنگی را به ما نشان می‌دهد و کمک می‌کند که میراث فرهنگی را بخشی از هویت و شناسنامه ملی خویش بدانیم و در حفظ و نگهداری آن بکوشیم.

۴۵ ۲ منابع پژوهش تاریخی، از نظر درجه اهمیت و اعتبار، به دو دسته منابع دست اول یا اصلی و منابع دست دوم یا فرعی تقسیم می‌شوند؛ حالا هر کدام را توضیح می‌دهیم:

الف) منابع دست اول یا اصلی: به همه آثاری گفته می‌شود که در زمان وقوع حادثه یا نزدیک‌ترین زمان به وقوع آن، نوشته شده‌اند. به عبارت دیگر، نویسندگان این آثار، خود شاهد رویدادها بوده یا شرح آن‌ها را از شاهدان شنیده‌اند. علاوه بر منابع مکتوب، تمامی آثار باستانی و تاریخی، شامل بناها، ابزارها، اشیا، سنگ‌نگاره‌ها و سنگ‌نوشته‌ها، سکه‌ها و هر وسیله‌ای که از گذشته به جای مانده است، منبع دست اول محسوب می‌شوند.

ب) منابع دست دوم یا فرعی: به همه تحقیقات و آثاری گفته می‌شود که بر پایه منابع دست اول پدید آمده‌اند.

با این توضیح، موارد «الف»، «ج» و «د» دست اول هستند؛ زیرا همه در نزدیک‌ترین زمان به حادثی مثل تاریخ هخامنشیان و ... شکل گرفته‌اند. پس این‌جا برابری مهم نیست این منابع مکتوب باشد یا غیرمکتوب، مهم بُعد زمانی آن است. ولی موارد «ب» و «ه»، هر دو دست دوم یا فرعی هستند، بدین معنی که براساس منابع دست اول شکل گرفته‌اند؛ کتاب درسی‌تان که واضح است، درباره مورد «ه» هم این نکته را به خاطر داشته باشید که لفظ تحقیق، کلاً مربوط به منابع دست دوم و فرعی است!

۴۶ ۳ بررسی عبارت‌ها،

الف) پنج روز اضافی به آخر ماه دوازدهم افزوده می‌شد ← اوستایی و مصری

ب) هر چهار سال، یک روز به سال می‌افزودند ← مصری

ج) هر سه سال، یک ماه به سال می‌افزودند ← خورشیدی - قمری

د) سال به ۱۲ ماه ۳۰ روزه تقسیم می‌شد ← اوستایی و مصری

جامعه‌شناسی

۶۱) ۳ هر چند تا آگاهی نباشد، کنشی صورت نمی‌گیرد ولی کنش انسان‌ها همیشه براساس آگاهی صحیح صورت نمی‌گیرد.

۶۲) ۲ بالا بردن پرچم در مراسم صبحگاهی توسط سربازان در پادگان‌های آموزشی بیانگر ویژگی معنادار بودن کنش است.

پیامدهایی که به اراده انسان‌ها وابسته است (پیامدهای ارادی)، احتمالی است، یعنی ممکن است انجام بشود یا نشود. اگر افراد آن را اراده کنند، انجام می‌شود و اگر نخواهند، انجام نمی‌گیرد.

رفتن دانش‌آموز به بوفه مدرسه به قصد خرید ساندویچ، بیانگر هدفدار بودن کنش است، زیرا فعالیت انسان با قصد و هدف خاصی انجام می‌شود.

در بسیاری از موارد، آدمیان از انجام برخی کنش‌ها به دلیل پیامدهای نامطلوبشان خودداری می‌کنند.

۶۳) ۳ مراجعه به دفترچه راهنمای یک کالای پیچیده، هنگامی که برای اولین بار می‌خواهیم از آن استفاده کنیم، بیانگر آگاهانه بودن کنش است، زیرا آگاهی شرط لازم برای انجام کنش است و تا آگاهی نباشد، کنشی صورت نمی‌گیرد. پس کنش وابسته به آگاهی آدمی است.

۶۴) ۴ بررسی عبارت‌های نادرست:

ب) انسان‌های مختلف در انجام کنش‌هایشان، هدف‌های متفاوتی دارند، نه یکسان.
ج) بسته شدن ناخودآگاه چشم در مواجهه با خطر، کنش محسوب نمی‌شود، زیرا کنش به اراده انسان وابسته است.

د) پیامدهای کنش، همیشه وابسته به آگاهی و اراده انسان نیست، زیرا هر کنشی، آثار و پیامدهایی دارد که بعضی از آن‌ها غیرارادی است.

۶۵) ۱ مثال‌های «مورد نکوش دیگران قرار گرفتن به خاطر مصرف سیگار»، «پاسخ به پرسش‌های امتحانی و نمره دادن استاد» و «ورزش حرفه‌ای و ورزشکار حرفه‌ای شدن» نمونه‌هایی از پیامدهای ارادی کنش می‌باشند. پیامدهای ارادی کنش که به اراده افراد انسانی وابسته است، خودشان کنش هستند و لازم است کنشگری آن‌ها را انجام دهد؛ پس نمی‌توانند نتیجه طبیعی کنش باشند.

۶۶) ۳ وقتی دانش‌آموزی در کلاس، دست خود را بالا می‌برد، معنای کار او، اجازه خواستن از معلم است. معلم در صورتی می‌تواند به او پاسخ مناسب دهد (یعنی شرط و لازمه پاسخ مناسب) که معنای کنش طرف مقابل درک کند و بفهمد.

قرار گرفتن بر سر دوراهی (و تردیدها) مثل دوراهی ازدواج یا ادامه تحصیل و ... بیانگر ویژگی ارادی بودن کنش می‌باشد.

پیامدهای غیرارادی کنش، قطعی هستند یعنی حتماً انجام می‌شوند و پیامدهای غیرارادی کنش، کنش نیستند که لازم باشد کنشگری آن‌ها را اراده کند بلکه نتیجه طبیعی کنش‌اند.

بوق زدن راننده، یک کنش است که معناهای مختلفی دارد، همانند کار یک راننده تاکسی که در پشت چراغ قرمز، با دیدن مسافر برای او بوق می‌زند تا سوارش کند.

۶۷) ۴ پیامدهای غیرارادی کنش، کنش نیستند که لازم باشد کنشگری آن‌ها را اراده کند، بلکه نتیجه طبیعی کنش‌اند اما پیامدهای ارادی کنش، به اراده افراد انسانی، یعنی خود کنشگر یا افراد دیگر وابسته است. به همین دلیل پیامدهای ارادی، خودشان، کنش هستند و باید کنشگری، آن‌ها را انجام دهد.

۶۸) ۲ در علوم انسانی به فعالیتی که انسان‌ها انجام می‌دهند، کنش می‌گویند و کنش ویژگی‌هایی دارد که آن را از فعالیت مخلوقات دیگر متمایز می‌کند.

پاسخ دادن یا پاسخ ندادن سلام فرد مقابل و فعالیت دانشجویی که کتاب درسی خود را مطالعه می‌کند، کنش محسوب می‌شود.

جغرافیا

۵۱) ۴ ارتوستن، جغرافیا را «علم مطالعه زمین به عنوان جایگاه انسان» تعریف می‌کند.

۵۲) ۳ این‌که در نواحی شمالی کشورمان به دلیل نزدیکی به آب‌ها و ویژگی‌های کوه‌های البرز، میزان بارندگی‌ها زیاد است، یک اصل هواشناسی است، اما تأثیر این عامل (بارش) بر مکان زندگی انسان نظیر: نوع مصالح ساختمانی، منابع آب، فعالیت اقتصادی، جاذبه‌های گردشگری در حوزه «آب و هواشناسی» است.

توجه، علم جغرافیای اقتصادی به عنوان یکی از علوم مرتبط با جغرافیای انسانی، به چگونگی معیشت گروه‌های انسانی در مکان‌های مختلف در رابطه با محیط زندگی‌شان می‌پردازد.

۵۳) ۲ پدیده به یک واقعیت یا رویداد جغرافیایی که محسوس و مشهود شده باشد، گفته می‌شود، که می‌تواند عوارض طبیعی یا انسان‌ساخت باشد.

۵۴) ۳ جغرافی‌دان جهت جمع‌آوری و تجزیه و تحلیل اطلاعات مورد نیاز خود از علم آمار و فناوری اطلاعات و ارتباطات کمک گرفته و با استفاده از سخت‌افزارها و نرم‌افزارهای متعدد در زمان کوتاه و با دقت زیاد به سوالات تحقیق خود پاسخ می‌دهد.

توجه، روش‌های کمی در جغرافیا، به عنوان یکی از زیرشاخه‌های فنون جغرافیایی با علم آمار و فناوری اطلاعات و ارتباطات مرتبط است.

۵۵) ۴ انسان برای رفع نیازهای خود، به تغییر محیط دست می‌زند و در نتیجه، محیط طبیعی به محیط جغرافیایی تبدیل می‌شود.

۵۶) ۲ از آن‌جا که جغرافیا روابط متقابل انسان را با محیط، مطالعه و بررسی می‌کند، بنابراین شناخت توان‌ها و ظرفیت‌های محیطی بدون دانش جغرافیا ممکن نیست، پس جغرافیا علمی برای زندگی بهتر است.

توجه، امروزه بسیاری از جغرافی‌دانان اعتقاد دارند که جغرافیا آن قسمت از دانش بشری است که به انسان کمک می‌کند با ویژگی‌های طبیعی و انسانی و روابط بین آن‌ها در محیط آشنا شود و از آن‌ها در جهت بهبود زندگی خویش استفاده کند.

۵۷) ۱ روند تأثیرگذاری و تأثیرپذیری پدیده‌ها، به صورت جریان‌ی پیوسته در مکان ادامه دارد و سبب تغییر شکل مکان‌ها می‌شود.

۵۸) ۲ عملکرد انسان در ارتباط با محیط طبیعی به دو گونه است:

۱- درک توان‌ها و استفاده از منابع برای رفع نیازها

۲- نگاه سودجویانه برای رسیدن به خواسته‌ها

۵۹) ۴ جغرافی‌دان با دید ترکیبی یا کل‌نگری، موضوعات را مطالعه بررسی می‌کند؛ زیرا اجزا و عوامل محیط جغرافیایی در ارتباط با یک‌دیگر عمل می‌کند.

۶۰) ۱ فعالیت‌های کشاورزی ← درک توان‌ها و استفاده از منابع برای رفع نیازها

بررسی عبارت‌ها،

- استفاده از صفحه‌های خورشیدی برای تولید برق، حفر قنات و تقویت سفره‌های آب زیرزمینی برای جلوگیری از فرسایش خاک ← درک توان‌ها و استفاده از منابع برای رفع نیازها

- دفع فاضلاب‌های صنعتی در آب دریاها، توسعه مناطق مسکونی در دامنه کوهستان‌ها و گسترش خطوط حمل و نقل برای دسترسی گردشگران به نواحی جنگلی ← نگاه سودجویانه برای رسیدن به خواسته‌ها

۶۹

۱

در بسیاری از موارد، آدمیان کنش‌های خود را با توجه به پیامدهای ارادی و غیرارادی آن انجام می‌دهند و انسان‌های مختلف در انجام کنش‌هایشان، هدف‌های متفاوتی دارند و آسیب و بیماری در نتیجه مصرف سیگار و قلیان، پیامد غیرارادی کنش محسوب می‌شود که قطعی است.

۷۰

۳

عبارت‌ها و گزاره‌های «سلام نظامی یک سرباز به افسر مافوق خود»، «این‌که دانش‌آموزی با قرار گرفتن بر سر دوراهی، نمی‌داند کدام رشته تحصیلی را انتخاب کند»، «عدم توانایی راننده تاکسی در سخن گفتن به زبان انگلیسی به دلیل بلند نبودن آن زبان» و «این‌که اغلب ایرانیان در روز سیزده بدر به دامان طبیعت می‌روند و سبزه گره می‌زنند» به ترتیب بیانگر ویژگی‌های معنادار بودن، ارادی بودن، آگاهانه بودن و معنادار بودن کنش می‌باشند.

منطق

۷۱

۳

علمی که در پی جلوگیری از خطای اندیشه است، منطق نام دارد. امروزه با فراگیر شدن رسانه‌ها و حجم انبوه اطلاعات صحیح و غلط، بیش از پیش نیازمند علم منطق هستیم تا شیوه‌های جلوگیری از خطای اندیشه را به ما آموزش دهد.

بررسی سایر گزینه‌ها:

۱ و ۲) از آن‌جا که وظیفه منطق جلوگیری از خطای اندیشه است، علم منطق به دو بخش اصلی تقسیم شده است:

۱- تعریف: که در آن روش صحیح تعریف کردن بیان می‌شود و به ما کمک می‌کند تا از تعریف اشتباه پرهیز کنیم.

۲- استدلال: که در آن روش صحیح استدلال کردن بیان می‌شود و به ما کمک می‌کند تا از استدلال اشتباه پرهیز نماییم.

پس وظیفه منطق جلوگیری از خطای تعریف و خطای استدلال است و دانش منطق هم روش صحیح تعریف کردن و هم روش صحیح استدلال کردن را ارائه می‌کند.

۴) منطق را به شاقول بتایی تشبیه کرده‌اند که به کارگیری آن باعث پدید آمدن بنای فکری مستحکمی می‌شود؛ اما آجرها و مواد لازم برای ساختن این بنا را باید از علوم دیگر تهیه کرد. پس کار منطق، تولید ماده و محتوا نیست، بلکه محتواها و مواد را از سایر علوم می‌گیرد.

۷۲

۲

دو بخش اصلی منطق (موضوع منطق، دو حیطة اصلی منطق) تعریف و استدلال است؛ زیرا در این دو حیطة است که ذهن انسان دچار خطای فکری می‌شود (به خطای ذهن، مغالطه (سفسطه) می‌گویند) و از آن‌جایی که مقدمه ورود به بحث تعریف و استدلال به ترتیب، آشنایی با مفاهیم یا تصورات و قضایا یا تصدیقات است؛ بنابراین می‌توان گفت که هر خطا و اشتباهی در حوزه تصورات یا تصدیقات نوعی مغالطه به شمار می‌آید.

بررسی سایر گزینه‌ها:

۱ و ۳) ذهن انسان به صورت طبیعی براساس قواعدی می‌اندیشد. منطق دانان این قواعد را کشف (نه ابداع یا اختراع) کرده‌اند و به صورت علم منطق در اختیار ما قرار داده‌اند. گرچه ذهن انسان به طور طبیعی منطقی رفتار می‌کند (پس بروز مغالطه در فرآیند تفکر طبیعی نیست) و بدون دانستن نام‌های این قواعد، آن‌ها را در زندگی خود به کار می‌برد؛ اما ذهن همواره (نه گاهی، نه معمولاً) در معرض لغزش قرار دارد (مانند بدن انسان که همواره در معرض بیماری است و به همین دلیل می‌گوییم مغالطات مانند بیماری‌هایی هستند که برای پیشگیری یا درمان آن‌ها، نیازمند شناخت آن‌ها هستیم) و معمولاً (گاهی نه همیشه) در استدلال‌های پیچیده یا تعریف دقیق اصطلاحات خاص، دچار اشتباه می‌شود.

۴) علم منطق به همراه بیان قوانین حاکم بر ذهن، روش‌های جلوگیری از مغالطات را بیان می‌کند. البته تأکید منطق بر آموزش شیوه درست اندیشیدن است تا از این طریق قادر به تشخیص خطاهای ذهن - که بی‌شمارند (نه بی‌نهایت) - باشیم. اما باید توجه داشت که برای منطقی اندیشیدن، صرف دانستن منطق کافی نیست، بلکه به کار بستن آن نیز لازم است. با به کارگیری علم منطق که به دسته‌بندی و توضیح قواعد ذهن می‌پردازد، سریع‌تر و دقیق‌تر می‌توان عوامل لغزش و خطای ذهن را تشخیص داد و از خطاهای اندیشه مصون ماند.

۷۳

۲

منطق علمی کاربردی است که تبخّر در آن به تمرین و ممارست نیاز دارد (ضرورت تمرین و ممارست). آموختن منطق مانند آموختن دوچرخه‌سواری یا جراحی قلب یک کودک یا شنای پروانه است که باید به صورت عملی فرا گرفته شود (ضرورت به کارگیری قواعد منطق = منطق علمی عملی و مهارتی) و خواندن دستورالعمل‌های نظری، فرد را تبدیل به دوچرخه‌سواری ماهر یا جراح متخصص قلب یا شناگر پروانه ماهر نمی‌کند (عدم اکتفا به خواندن دستورالعمل‌های نظری).

هم‌چنین دانش منطق، ابزاری در خدمت سایر علوم و دانش‌هاست. منطق هم‌چون سیستم‌های کنترلی یک خودرو است که میزان بنزین، سرعت حرکت و گرمای موتور را به ما نشان می‌دهند و در مقابل مشکلات به ما هشدار می‌دهند (هشداردهنده)؛ اما باعث حرکت خودرو نمی‌شوند (عدم ایجاد حرکت).

بررسی سایر گزینه‌ها:

۱) هر چند خواندن دستورالعمل‌های نظری کتابچه آموزش رانندگی مفید و لازم است، اما کافی نیست و صرف خواندن کتابچه آموزش رانندگی، فرد را به راننده ماهر و متبحر تبدیل نمی‌کند، اما برای تبدیل شدن به یک شناگر ماهر در شنای پروانه و تبحر در شنای پروانه، تمرین و ممارست شرط است و از این جهت کاربردی (مهارتی و عملی) است.

۳ و ۴) شاقول بتایی، ترازوی دیجیتال یک مغازه‌دار، تابلوهای راهنمایی و رانندگی و تخته و کفی شنا ابزار به شمار می‌آیند و منطق از جهت ابزاری بودن مانند آن‌ها است.

۷۴

۴

عبارت «کانت راهی متفاوت با دکارت و فیلسوفان عقل‌گرای قبل از خود برای پذیرش خدا پیمود» را می‌توان به دو جمله خبری یعنی به دو تصدیق تبدیل کرد:

۱- کانت راهی متفاوت با دکارت برای پذیرش خدا پیمود.

۲- کانت راهی متفاوت با فیلسوفان عقل‌گرای قبل از خود برای پذیرش خدا پیمود. بر همین اساس، گزینه‌های (۲) و (۳) غلط هستند. اما در هر تصدیقی حکم و قضاوت (ادراک به همراه حکم) وجود دارد. دلیل نادرستی گزینه (۱) این است که هر تصدیق از چند تصور تشکیل می‌شود. پس نمی‌توان گفت که تصدیق هرگز متوقف بر تصور نیست؛ بلکه باید گفت هر تصدیقی متوقف بر چند تصور (تصور موضوع، تصور محمول و تصور نسبت) است. یعنی اگر ما تصویری یا معنا و مفهومی از یک شیء نداشته باشیم، نمی‌توانیم حکم به ثبوت یا نفی چیزی کنیم. پس هر وقت چند تصور همراه با حکم و قضاوت باشند، به تصدیق تبدیل می‌شوند. به همین دلیل می‌گوییم در هر ادراکی که در آن به ثبوت یا نفی چیزی حکم کنیم، تصدیق شکل می‌گیرد.

۷۵

۱

به طور کلی می‌توانیم دانش بشری را به دو حیطة کلی تقسیم کنیم:

۱- تصور: مانند درک ما از سیم‌رغ، درخت، مثلث قائم‌الزاویه و مانند آن. در این حالت به واقعیت داشتن یا نداشتن یا ارتباط آن با سایر امور، کاری نداریم و تنها همان را به ذهن می‌آوریم. تصور همان مفهوم، معنا، ادراک ساده بدون حکم، صورت ذهنی و به طور کلی صورت ساده شیء نزد ذهن است. پس تصور هم فاقد حکم و قضاوت و هم فاقد صدق و کذب است.

۲- تصدیق: جملاتی چون «درختان در روز آکسیژن تولید می‌کنند»، «مثلث قائم‌الزاویه سه زاویه مساوی ندارد»؛ در آن‌ها اوصافی را به چیزی نسبت می‌دهیم یا از آن سلب می‌کنیم. (ادراک همراه با حکم و قضاوت = هم دارای حکم و قضاوت و هم قابل صدق و کذب است).

با توجه به این توضیحات می‌توان گفت که هم مورد «الف» و هم مورد «ب» تصور محسوب می‌شوند، زیرا گفتیم ملاک تشخیص تصور از تصدیق این است که جملات خبری صادق یا کاذب، تصدیق هستند؛ اما هر عبارتی که متضمن حکمی نباشد و خبری نباشد؛ تصور است. بنابراین تمام جملات انشایی؛ یعنی جملات امر و نهی، تعجبی، داعی، تمنایی و آرزویی، پرسشی، منادا و هم‌چنین مقدم و تالی جملات شرطی، تصور محسوب می‌شوند، نه تصدیق.

۲) می‌توان گفت که وظیفه یا کار منطق چیست؟ و بنابراین این مورد، مربوط به مبحث تعریف است، اما در تشبیه علم منطق به دانش پزشکی می‌توان گفت که چرا منطق مانند دانش پزشکی است؟ لذا این مورد، مربوط به مبحث استدلال است. (در صورت سؤال، اولی باید با مبحث استدلال و دومی باید با مبحث تعریف ارتباط داشته باشد.)

۳) لزوم رعایت قواعد تعریف می‌تواند مربوط به مبحث استدلال باشد و مثلاً پرسید که چرا باید قواعد تعریف را رعایت کرد اما سخن گفتن از واقعیت یک مفهوم ربطی به مبحث تعریف ندارد.

۸۰ ۱ انسان ذاتاً موجودی متفکر است و ذهن انسان نیز به صورت طبیعی براساس قواعدی می‌اندیشد. بنابراین دانش منطق اصل تفکر را به آدمی نمی‌آموزد؛ بلکه روش درست آن را بیان می‌کند. به عبارت دیگر چون ذهن انسان همواره در معرض لغزش قرار دارد، مزیت به کارگیری علم منطق، این است که از طریقی دسته‌بندی و توضیح قواعد ذهن، سریع‌تر و دقیق‌تر می‌توان عوامل لغزش و خطای ذهن را تشخیص داد. پس بسز و راز احتیاج انسان به دانش منطق همانا یافتن روشی برای جلوگیری از خطا در اندیشه (به هنگام خروج ناخواسته ذهن از عملکرد طبیعی) است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

۲) خود دانش منطقی سبب توسعه دانش انسان نمی‌شود؛ اما نتیجه فرآیند تفکر، توسعه دانش انسان است.

۳) وقتی سختی را می‌شنویم، ممکن است معنای آن را فقط ادراک و تصور کنیم؛ مثلاً کلمه «هوش مصنوعی» را می‌شنویم. در این جا ما با «تصور» روبه‌رو هستیم؛ اما ممکن است علاوه بر این، آن را مطابق با واقع بدانیم یا مطابق واقع ندانیم؛ مثلاً عبارت «هوش مصنوعی خطرناک است» را بشنویم. در این جا با «تصدیق» روبه‌رو هستیم.

۴) امروزه با فراگیر شدن رسانه‌ها و حجم انبوه اطلاعات صحیح و غلط، بیش از پیش نیازمند علمی هستیم که شیوه‌های جلوگیری از خطای اندیشه را به ما آموزش دهد. معمولاً نشریات مختلف در بسیاری از عناوین و مطالب خود، استدلال‌هایی را به نفع عقاید مورد نظرشان مطرح می‌کنند. اغلب آگهی‌های تجاری نیز نوعی استدلال هستند که می‌خواهند مخاطب را به این نتیجه برسانند که «فلان کالا را بخرید!» این‌ها نمونه‌هایی هستند که برای بررسی درستی و نادرستی آن‌ها به منطق نیازمندیم. بنابراین استدلال‌آوری و تعریف کردن صحیح، آموزی نیستند که تنها در محیط تحصیلی، با آن‌ها سر و کار داشته باشیم. این امور بخشی از سخنان روزانه ما را تشکیل می‌دهند.

۷۶ ۳ عبارت «استفاده از مفاهیم و تصورات معلوم برای کشف یک تصور مجهول» بیانگر تعریف «تعریف» است. حال اگر بگوییم «استفاده از تصدیق‌های معلوم برای کشف یک تصدیق مجهول» باز هم با یک تعریف روبه‌رو هستیم؛ اما ما این بار مفهوم «استدلال» را تعریف کرده‌ایم. سایر گزینه‌ها هیچ‌کدام تعریف اصطلاح یا مفهوم خاصی نیستند.

۷۷ ۲ اگر کسی تاکنون اصطلاح «VAR» را نشنیده باشد و بپرسد که «VAR چیست؟» برای پاسخ دادن به سؤال وی و این کار از تصورات معلوم وی استفاده می‌کنیم و شیء جدید را برای وی توصیف می‌کنیم. با این کار یک تصور مجهول را به کمک چند تصور معلوم، «تعریف» کرده‌ایم. تعریف نقطه مقابل استدلال است و هر دو موضوع دانش منطق هستند.

بررسی سایر گزینه‌ها:

۱) در مبحث تعریف، تصدیق نقشی ندارد؛ زیرا تعریف از تصور ساخته می‌شود. یعنی تعریف، تبدیل مجهولات تصویری به معلومات از طریق معلومات تصویری دیگر است.

۲) ما در تعریف به کمک مفاهیم و تصورات معلوم به یک تصور مجهول دست می‌یابیم و نه بالعکس.

۳) معمولاً تعریف اصطلاحات و مفاهیم هر علم در خود آن علم صورت می‌گیرد. وظیفه دانش منطق، جلوگیری از خطای اندیشه است، نه تعریف مفاهیم مختلف.

۷۸ ۴ اگر چه دانستن منطق برای فهم فلسفه از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است؛ اما باید توجه داشت که دانستن منطق، تنها برای ارزیابی اندیشه‌های فلسفی به کار نمی‌رود؛ بلکه هر یک از ما در سراسر زندگی خود بدان نیازمندیم (منطق در همه رشته‌ها و همه بخش‌های زندگی ما کاربرد دارد و تنها مخصوص رشته فلسفه نیست)؛ زیرا می‌خواهیم درست فکر کنیم و درست تصمیم‌گیری کنیم. ما هر روزه با استدلال‌ها و تعریف‌های مختلفی مواجه می‌شویم که لازم است آن‌ها را ارزیابی کنیم. بنابراین استدلال‌آوری و تعریف کردن صحیح، آموزی نیستند که تنها در محیط تحصیلی، با آن‌ها سر و کار داشته باشیم. این امور بخشی از سخنان روزانه ما را تشکیل می‌دهند.

بررسی سایر گزینه‌ها:

۱) تعریف از تصور و استدلال از تصدیق تشکیل می‌شود.

۲) پیش از پرداختن به مبحث تعریف لازم است با نکاتی درباره مفاهیم و الفاظ آشنا شویم و پیش از ورود به مبحث استدلال با قضیه و اقسام آن آشنا شویم.

۷۹ ۴ تعریف در جواب به سؤال «آن چیست؟» می‌آید. مثلاً کسی می‌پرسد «منطق چیست؟» و ما در پاسخ، چستی منطق را برای وی شرح می‌دهیم. بنابراین، تعریف یا بیانگر ماهیت شیء یا بیان معنی یک مفهوم است. بر همین اساس، بیان چستی منطق و بیان ماهیت ذهن انسان به مبحث تعریف مربوط می‌شود. اما چون در صورت سؤال، ابتدا مبحث مربوط به استدلال و سپس مبحث مربوط به تعریف خواسته شده است، گزینه (۱) حذف می‌شود. از سوی دیگر، «چیستی؟» با مبحث تعریف ارتباط دارد و «چرا؟» با مبحث استدلال ارتباط دارد. پس وقتی کسی می‌پرسد «چرا باید وجود نفسی غیرمادی در انسان را پذیرفت؟» می‌توان از طریق استدلال پاسخ وی را داد. یعنی می‌توان از طریق تصدیق‌های معلوم، به کشف این قضیه مجهول رسید. به طور کلی، پرسش با «چیستی» با پرسش با «چرایی» متفاوت است. پرسش با «چیستی» پرسش از یک تصور مجهولی است که برای معلوم کردن آن، نیازمند تعریف هستیم؛ اما پرسش با «چرایی» پرسش از یک قضیه مجهولی است که برای کشف آن، نیازمند استدلال هستیم.

بررسی سایر گزینه‌ها:

۱) بیان چستی منطق مربوط به مبحث تعریف، اما یافتن دلیل جاودانگی روح انسان مربوط به مبحث استدلال است. (در صورت سؤال، اولی باید با مبحث استدلال و دومی باید با مبحث تعریف ارتباط داشته باشد.)